



www.musavat.com

# MUSAVAT

**Xəbər**  
**Salyanlı gənc**  
**qaçırdığı qızı**  
**və ailəsini**  
**güllələdi**  
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 16 aprel 2015-ci il Cümə axşamı № 80 (6108) Qiyməti 40 qəpik

## Gündəm

### Qarabağ məsələsində "xalq diplomatiyası" arxivə verilir



Münaqişənin həllində işğalçıların görünməməsi ABŞ-ın öz taktikasına yenidən baxmaq zorunda qoyub; Vaşinqton Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanla barışıqə yönəlik layihələrə ayırdığı vəsaiti azaldır...

yazısı səh.11-də

### İsa Qəmbərin yaşadığı bina da yana bilər

yazısı səh.12-də

### Siyasi fəallara ağır cəzalar verilməsinin səbəbi...

yazısı səh.3-də

### Vergilər Nazirliyinin elektron sistemindən şikayət var

yazısı səh.4-də

### Masallının icra başçısının futbol "sevgisi"

yazısı səh.2-də

### Bu gün Rəsul Cəfərova hökm oxunacaq

yazısı səh.3-də

### Türkiyəyə qarşı "soyqırım" hücumu

yazısı səh.5-də

### Müsavata qarşı təbliğata sərt cavab verildi

yazısı səh.7-də

Novella Cəfəroğlu:  
"Avropada oturub sifariş verməklə bu adamları həbsdən çıxara bilməyəcəklər"

yazısı səh.9-də

### Aprildə iqtidar-müxalifət görüşü olacaqmı?..

yazısı səh.7-də

### Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatı bitir - manat yenə ucuzlaşacaq...

yazısı səh.15-də

### Bakı Papaya rəsmi etiraz etməyə tələsmir

yazısı səh.5-də

## ABŞ Azərbaycanın təhlükəsizliyi vədində sözdən işə keçir

# AMERİKANIN RUSİYAYA BAKIDAN HƏDƏ KİMİ MESAJI

Senatın ölkəmiz də daxil, 8 dövlətin müdafiəsini nəzərdə tutan qanunu icraya yönəlir; səfir Sekutanın Türkiyə ilə təlimlərdə iştirak etmiş azərbaycanlı hərbi pilotlarla görüşünün mühüm səbəbi var; Kremlin Azərbaycanda "rəngli inqilab" xəbərdarlığına Vaşinqtonun "dubl" cavabının pərdəarxası...



## Abutalıbovun "üstü bəzək" biznesinə qadağa

Nobel prospektindəki yanğın hakimiyyətin üst düzeyində ciddi narahatlıq doğurub; xüsusilə "Bakı-2015" in Təşkilat Komitəsindən Bakı merinə sərt xəbərdarlıq edilib; büdcədən ayrılmış pullar "aqalay" adı ilə necə mənimsənilir...

yazısı səh.4-də



Səidə Qocamanlı əfv sərəncamına hazırlıqlar getdiyini açıqladı

yazısı səh.4-də



Oqtay Vural:  
"Türkiyənin üzərinə gələn güclər cəsarəti Türkiyə iqtidarından alır"

yazısı səh.6-də



"İstiqlal" ordenli siyasi dönük - Abbas Abbasov

yazısı səh.10-də

16 aprel 2015



## Prezidentdən mühüm sərəncam...

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara verilən yardımın həcmi 25 faiz artırıldı

Prezident İlham Əliyev bitkiçiliyin inkişafına dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb. Dövlət başçısı ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına sərf edilən yanacaq və motor yağlarına görə verilən güzəştin həcmi artırılması və təkrar (aralıq) əkinin həyata keçirilməsinin stimullaşdırılması məqsədilə qərara alıb ki, Nazirlər Kabineti "Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 22 dekabr tarixli 413 nömrəli Fərmanının 1.10.1.3-cü yarımbəndində "2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Programı" xərclərində nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara hər hektar əkin sahəsinin becərilməsində və çoxillik əkmələrin aparılmasında istifadə etdikləri yanacaq və motor yağlarına görə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına verilən yardımın həcmi 25 faiz artırılmasını təmin etsin.

Sərəncamda qeyd olunur ki, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara əkin sahəsinin becərilməsində istifadə etdikləri yanacaq və motor yağlarına görə verilən yardım, habelə "Aqrolizin" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən mineral gübrələrin güzəştə satılmasına görə verilən subsidiya təkrar (aralıq) əkinlər apararı fiziki və hüquqi şəxslərə də ödənilsin.

Maliyyə Nazirliyinə bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılıb.

## "Həmsədrələr çalışırlar ki, prezidentlərin görüşünü təşkil etsinlər"

**Robert Sekuta:** "Ola bilsin ki, ABŞ Çanaqqala zəfərinin 100 illik yubileyində iştirak etməsin"

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta Azərbaycanın qərb bölgəsinə səfəri çərçivəsində Kəlbəcər-dən olan məcburi köçkünlərin yaşadığı şəhərcikdə görüşüb. APA-nın qərb bürosunun verdiyi məlumata görə, öncə səfir Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Məmmədovla görüşüb. Sonra qonaqlar şəhərcikdə məcburi köçkün uşaqlarının tərbiyə aldığı uşaq bağçasına baş çəkiblər.

Səfir bildirib ki, Kəlbəcərdən olan məcburi köçkün ailəsi ilə söhbətdən aydın oldu ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi mücərrəd və abstrakt bir münaqişə deyil. "Bu münaqişənin humanitar tərəfləri, yeni fəsadlar var. Biz söhbət əsnasında bunun şahidi olduq. Bu, dondurulmuş münaqişə adlansa da, heç də belə deyil. Təmas xəttində hər gün insan itkiləri baş verir", - deyər diplomat vurğulayıb.

Səfir bildirib ki, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri Ermənistan və Azərbaycan xarici işləri nazirləri ilə daim təmasdadırlar: "Onlar çalışırlar ki, prezidentlərin görüşünü təşkil etsinlər. Əsas məqsəd tərəfləri bir araya gətirmək və münaqişənin dinc yolla həlli istiqamətində irəliləyişə nail olmaqdır".

"Ola bilsin ki, ABŞ Çanaqqala zəfərinin 100 illik yubileyində iştirak etməsin". Bunu da ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta deyib.

"ABŞ rəsmilərinin hansı tədbirdə iştirak edəcəyi ilə bağlı qərarı rəsmi Vaşinqton verir. Amma bir şeyi bilərəm ki, ABŞ Dünya müharibəsində iştirak etmədiyi üçün ola bilsin ki, ölkəmiz Çanaqqala zəfərinin qeyd olunmasına qatılmasın", - deyər o vurğulayıb.

## "Elm" tədris mərkəzi

### MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

**Ünvan:** 1. «Neftçilər» metrosu 40 metr. R.Rüstəmov-44  
Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

**Ünvan:** 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı  
Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

# Başqan müavininin məhkəməsi təxirə salınıb

Leyla Yunusun gözündəki problem daha da pisləşib, Rauf Mirqədirov və Sirac Kərimli ilə bağlı apelyasiya şikayəti veriləcək

Musavat başqanının həbsdəki müavini Fə-rəc Kərimlinin aprelin 15-də keçiriləcək məhkəməsi təxirə salınıb. Buna səbəb hakim Rauf Əliyevin atasının vəfat etməsidir. Proses növbəti həftə olacaq.

Bu barədə musavat.com-a başqan müavininin vəkili Nəmet Kərimli məlumat verib: "Gələn həftə məhkəmə olacaq".

Vəkil Sirac Kərimlinin hök-mündən apelyasiya şikayəti verdiklərini də qeyd etdi: "Yəqin ki, ya aprelin axırı, ya da mayın əvvəline kimi baxılacaq".

Sülh və Demokratiya İnstitu-tunun rəhbəri Leyla Yunusun gözündə yaranan problemlər davam edir. Hüquq müdafiəçisi-nin vəkili Elçin Qəmbərov hər dəqiqə problemin intensiv hal aldığı bildirir: "Əsas problemi gözü ilə bağlıdır. Həkimlərin rəy-inə görə, bu, orqanizmin zəiflə-məsi nəticəsində baş verir. Mü-alicə olunmaqla əmələ gələsi məsələ deyil. Həbsxana şə-raitində öz səhhətinin qeydine qal-maq məhduddur. Saxlanma şə-raitindən heç bir şikayətimiz yoxdur".

Musavat başqanının həbsdəki müavinlərindən Tofiq Yaqublu-nun isə qəzet problemi həllini tap-mır. Neçə aylardır başqan müavi-ni mətbuat üzünə həsrətdir. Onun qızı Nigar Yaqublu ombudsmana müraciətinin də nəticəsiz qaldığı-nı qeyd etdi.



Musavat başqanının daha bir həbsdəki müavini Yadiqar Sadı-qovun isə gələn həftə vaxtından əvvəl azadlığa çıxmaq üçün mü-raciətə baxılacaq. Y.Sadiqovun Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin sədri Elman Fəttah məhkəmə qə-rarına inanmadıqlarını bildirdi: "Yadiqar bəyin səhhəti qənaət-bəxşdir. Gələn həftə həbsinin his-səsinin tamam olması ilə bağlı müraciətə baxılacaq. Ədalətli qərar olacağına inanmırıq. Av-ropa Məhkəməsinə şikayət artıq göndərilib. Yaxın zamanlarda iki mətbuat orqanında müsahibələri davamlı olaraq çıxacaq".

"Ayna Zerkalo" qəzetinin əməkdaşı Rauf Mirqədirovun həbs müddətinin artırılması ilə bağlı apelyasiya şikayəti veriləcək. Vəkil Fuad Ağayev onunla görüşüb: "Elə bir xüsusi yenilik yoxdur. İstintaq qrupunun dü-şüncələri ilə bağlı hər hansı bir fi-kir yürütmək istəməzdim".

Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nəmet Pənahlının səhhəti ağır olaraq qalmaqda davam edir. Partiya sədrinin həyat yoldaşı Həcər Pənahlı onunla telefon va-sitəsilə əlaqə saxladıqlarını söy-lədi: "Səhhəti əvvəlkindən daha da pisdır".

NIDA-çı gənc Rəşadət Axun-dovun həyat yoldaşı Türkan Hüseynova mayda gözələnən əfvədən danışıdı: "Əfvə düşə də bi-lər, düşməyə də. Özünün vəziy-yəti yaxşıdır".

Daha bir NIDA-çı gənc Ömər Məmmədovun atası Əlyar Məmmədov mayda veriləcək əfvə öv-ladının azadlığa çıxacağına inan-mır: "Ömər daim deyir ki, hər şey yaxşı olacaq. May ayında əfvə inanır. Amma biz inanmırıq".

□ Cavanşir ABBASLI

## Nəqliyyat naziri qardaşı oğlunu işdən çıxarıb

Nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun işdən çıxardığı şəxsin kimliyi belli olub. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, Rövşən Məmmədov Nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun qardaşı oğludur. Nazir onu "Bakı Sər-nişin Nəqliyyatı" MMC-nin (Bakı Nəqliyyat İdarəsi) rəisi vəzifəsindən azad edib. R. Məmmədovun atası Loğman Məmmədov isə Nəqliyyat Nazirliyinin ən böyük avtobazalarından birinə rəhbərlik edir.

Nazirin qardaşı oğlunun yerinə təyinat alan şəxs isə Elmi-xan Hacıyevdir. O, əvvəl nazirlikdə təhlükəsizlik xidmətində işləyib.

Qeyd edək ki, ötən il Loğ-man Məmmədovun qızı Günay Ələsgərova avtomobil qəzasında dünyasını dəyişib. Xatırladaq ki, Rövşən Məmmədov 2012-ci ildə bu vəzifəyə təyin edilib. O vaxta qədər MMC-nin rəisi Ziya Məmmədovun bacısı oğlu Davud Əfəndizadə olub.

## Saxta attestat satan şəxs tutuldu

Azərbaycanda saxta attestat satan şəxs tutulub. APA-nın Daxili İşlər Nazirliyinin saytına istinadən verdiyi məlumata görə, Baş Mütəşəkkil Cinayət-karlıqla Mübarizə İdarəsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Cəlilabad rayon sakini Hacığa Ağayev Elnur Abdullazadənin adına Cəlilabad rayonu Soltankənd orta məktəbinin məzunu olması barədə saxta attestat hazırlayıb sadığı iş saxlanılıb.

## Masallının icra başçısının futbol "sevgisi"

Azərbaycan çempionatının həvəskarlar liqasında həmişə liderlik mübarizəsində gördüyümüz Masallının "Viləş" futbol klubu böhranlı dövrünü yaşayır. Musavat.com-un cənubnews.com-a istinadən verdiyi xəbərə görə, hazırda klubun nə bazası, nə də düz-əməlli stadionu var. Həmcinin heç bir maddi dəstəyi də yoxdur.

Əvvəllər rayonun köhnə rəhbərliyi yenə nəşə edirdi. İndiki icra başçısı Rafil Hüseynovun dövründə isə klubla heç bir qayğı göstəril-mir. Masallı futbolçuları klubun canlandırılmağa çalışsalar da buna mü-yəssər ola bilmirlər. Futbolçular dəfələrlə Rafil Hüseynova dəstək üçün müraciət ediblər. Lakin icra başçısı onları sahibsiz məhəllə komandalara kimi qapısından uzaqlaşdırıb.

İmkanlı şəxslərin də qapısından əliboş qayıdan rayon futbolçuları bu üzün gündüzlər müxtəlif sahələrdə çalışır, axşamlar isə meşq-lərə qatılırlar. Görəsən, vaxtilə gözəl oyunları ilə seçilmiş "Viləş" futbol klubunu kimsə bu bataqlıqdan çıxarmağa çalışsacaqmı?

Qeyd edək ki, həvəskarlar liqasında oynayan "Viləş" futbol klubu "Şirvan" futbol klubuna 3:1 hesabı ilə qalib gələrək yarımfinala yüksəlib. Yarımfinal oyununda onun rəqibi paytaxtın "Sabunçu" klubu olacaq.

## Xədicə İsmayılın apelyasiya şikayətinə baxılacaq

AzadlıqRadiosu əməkdaşı Xədicə İsmayılın növbəti məhkəməsi aprel ayının 21-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə keçiriləcək. Hakim Qail Məmmədovun sədrliyi ilə keçiriləcək prosesdə X.İsmayılın Cinayət Məcəlləsinin 147-ci maddəsi üzrə təqsirli bilinərək 2500 AZN həcmində cərimələnməsinə dair apelyasiya şikayətinə yenidən baxılacaq.

X.İsmayılın vəkili Fəriz Namazlı "Yeni Musavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu məhkəmə bayraqdar Elman Türkoğlunun X.İsmayıl qarşı iddiası əsasında keçiriləcək. Müsahibimiz jurnalist Tural Mustafayevın baş prokuror Zakir Qaralova ünvanladığı müraciətin isə heç bir hüquqi status daşmadığını bildirdi: "Tural şikayətini geri götürsə də, bu, heç nəyi dəyişmir. Xədicə İsmayıl əlavə 4 maddə üzrə cina-yət işi qaldırılacaq. Tural Mustafayevın şikayəti geri götürülsə belə qalan 4 maddə üzrə məhkəməsi olacaq. Tural Mustafayevın şikayəti əsasında ona xüsusi ittiham qaydasında cinayət işi qaldırılıb. Şikayətin geri götürülməsi işə xitam verilməsinə əsas deyil. O halda əsas ola bilirdi ki, istintaq Xədicə İsmayılın əməlinə cinayət tərkibinin olmadığını sübut etsin".

F.Namazlı dedi ki, bu məsələdə incə bir nüans var. Əgər T.Mustafayev "Xədicə İsmayıl mənə qarşı heç nə etməyib, yalan danışmışam, yalan ifadə vermişəm" yazsaydı, bu halda onun müraciətinin hüquqi əhəmiyyəti olardı: "Tural Mustafayev isə məktubunda yazıb ki, hadisə olub, amma şikayətim yoxdur, barışmaq istəyirəm". Bu cür müraciət Xədicə İsmayılın işi üçün hər hansı müsbət rol oynamır".

□ Sevinc TELMANQIZI

## Ali məktəblərdə yaz imtahan sessiyasının vaxtı dəyişdirilib

Azərbaycanın təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov ali təhsil müəssisələrində 2014-2015-ci tədris ilinin yaz semestrinin imtahan sessiyasının təşkili və keçirilməsi barədə əmr imzalayıb. Təhsil Nazirliyindən APA-ya verilən xəbərə görə, əmrə əsasən, 2015-ci ildə Bakı şəhərində I Avropa Oyunlarının keçirilməsi ilə əlaqədar paytaxtda yerləşən ali təhsil müəssisələrində yaz semestrinin imtahan sessiyasının 11 may 2015-ci il tarixində başlanılması və 31 may 2015-ci il tarixində sona çatdırılması qərara alınıb.

Ali təhsil müəssisələrinin rəhbərlərinə tapşırılıb ki, imtahan sessiyasının mövcud normativ sənədlər əsasında təşkil olunmasını təmin etsinlər, imtahanlara buraxılacaq tələbələrə siyahısını dəqiqləşdirsinlər, rəhbərlik etdikləri ali təhsil müəssisələrində imtahan qərarı yarımlıq yaratsınlar və qərarə gaha daxil olan hər bir şikayətin qısa müddətdə operativ şəkildə araşdırılmasını təmin etsinlər, imtahan sessiyasında şəffaflığı təmin etmək üçün imtahanlarda ictimaiyyətin və valideynlərin iştirakına şərait yaratsınlar, imtahanların təşkilində və gedişində nöqsanlara, neqativ hallara yol vermiş şəxslər barədə mövcud qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görsünlər. Ali məktəb rektorları rəhbərlik etdikləri ali təhsil müəssisələrində baş verə biləcək hər bir neqativ hala görə məsuliyyət daşıyırlar. Onlar imtahan sessiyasının təşkili, keçirilməsi və nəticələrinə barədə sessiya bitdikdən sonra 10 gün müddətinə Təhsil Nazirliyinə yekun hesabat verməlidirlər. Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Ceyhan Bayramova həvalə edilib.

## Goranboy sakini minaya düşdü; ayağını kəsdilər

Goranboy rayonunun Zeyvə kənd sakini minaya düşüb. APA-nın qərb bürosunun verdiyi məlumata görə, hadisə aprelin 15-də günorta saatlarında Goranboy rayonunun Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttinin yaxınlığında yerləşən Zeyvə kəndində baş verib.

Kənd sakini, 1993-cü il təvəllüdü Nurlan Miğəddin oğlu Kərimov minaya düşərək xəsarət alıb. Yaralı dərhal Goranboy rayon mərkəzi xəstəxanasına, oradan isə Gəncə şəhər Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanasına aparılıb. N. Kərimovun sol ayağı amputasiya olunub, vəziyyətinin orta ağır olduğu bildirilir.



**Yazarımız  
Tofiq  
Yaqubluya  
Azadlıq!**

## Xana Xanabadda qonaqlıq

Razılaşdığımız kimi arada bir KVD-də tez-tez işlədilər və dilimizi kor qoyan ifadələrdən söz açacam. Bu dəfə TV və radioda vaxtla bağlı məlumatların verilməsi haqda danışırıram. Ekran və efir zəhmətkeşləri tez-tez təxminən belə ifadə işlədirlər: "Saat on beş sıfır-sıfırdan saat on yeddi sıfır-sıfıradək..." Çox əcaibdir. Əslində belə işlənməlidir: "Saat on beşdən saat on yeddiyədək..." Nə olsun ki, yazıda vaxt 15:00, 16:00, 17:00 və s. kimi göstərilir?! Başa düşmək lazımdır ki "saat 16-da" ifadəsi elə "16:00" deməkdir. Belə çıxır ki, "on altı sıfır-sıfır" ifadəsini işlədən ekran və efir zəhmətkeşləri oxuduqları mətnəki nöqtənin, vergülün, sual işarəsinin də adını deməlidirlər. Vaxtla bağlı daha bir bi-abırılıq "radə" ifadəsi ilə bağlıdır. "Radə" ərəfəni, təxmini vaxtı göstərən ifadədir. Lakin saat "on altı sıfır-sıfır radələrində..." ifadəsi çox yersizdir. Bir halda ki, vaxt bu qədər dəqiqliklə bilinir, onda "radə" ifadəsinin bura pərçim edilməsini anlamaq olmur.

Ola bilsin ki, kompüterdən istifadə edən indiki gənc nəsil disketlərin nə olduğunu bilmirlər. CD, DVD disketlərini, fleş-kartların olmadığı vaxtlarda, məlumatı köçürmək üçün tutumu olduqca az olan disketlərdən istifadə olunurdu. Sonradan onların yerini disket tutdular. Disklərin ölkəmizə yenidən ayaq açdığı dövrlərdə Bakının sənişindəşimə yününün önəmli hissəsini "QAZel"lər çəkirdi. Hansı "QAZel"ə minirdin, baxırdın ki, sürücü salonun 4-5 yerindən disk asıb. Kompüterlə heç bir əlaqəsi olmayan, onun nəyə lazım olduğunu bilməyən sürücülər həmin diskləri yaraşlıq kimi maşınlarından asırdılar. El arasında adına Milli Məclis deyilən rejimin notariat kontoru insan haqları, azad seçkilər, məhkəmələrin müstəqilliyi haqda xeyli sayda qanunlar qəbul edib. Həmin qanunlar "QAZel" salonundan asılmış disk kimi iqtidar salonlarının ora-burasından yaraşlıq üçün asılmaqdan ötrüdür, başqa heç bir torta (ifadə Samir Səriya məxsusdu) dərmən deyil.

Amma mən bu avropalıları heç cür başa düşmürəm. Gözəl-göyçək, aydan arı, sudan duru iqtidarımızın üstünə düşüblər ki, sən Şərq Tərəfdaşlığı Proqramını yerinə yetirmirsən. Deyirlər ki, guya Moldova, Gürcüstan və Ukrayna bu proqramı lap yaxşı yerinə yetiriblər. Nə qədər iyrenc yalandır! Yene də ikili standart, yene də uğurlarımızı gözə götürməməzlik və yene də ermənilərin sifarişi ilə danışmaq. Həqiqət isə belədir ki, məhz Azərbaycan həmin proqramı nöqtəsinə-vergülinə qədər yerinə yetirib, həmin üç respublika isə ora sadəcə olaraq tūpürüblər.

Nə dediyimi və niyə dediyimi izah etmək üçün əvvəlcə Şərq Tərəfdaşlığı Proqramının nə olduğunu araşdırıq. Adından görüldüyü kimi, bu proqram şərqə əlaqələri və tərəfdaşlığı genişləndirməyi nəzərdə tutur. Şərqlin isə nə olduğunu hamımız bilir, amma bir də xatırlatsam pis olmaz. Şərq tiranlığı, despotluq, avtoritarlıq, korrupsiya, başqa cür düşüncələrin ağır şəkildə cəzalandırılması, sülalə hakimiyyəti, saxta seçkilər, total yaltaqlıq, şaha itaətlik deməkdir. İndi deyən görüm, Şərq Tərəfdaşlığı Proqramını bizmi yaxşı yerinə yetirmişik, yoxsa o üç dövlətmə? Əlbəttə ki, biz! Buna bir daha əmin olmaq üçün iqtidarın son günlərdəki görüşlərinə fikir verin. Əvvəlcə BƏƏ-nin vitse-prezidenti, Dubayın meri, dalınca BƏƏ-nin rəhbəri gəlir. Onları yola salan iqtidarımız ertəsi gün Səudiyyə Ərəbistanına geniş tərkibli heyətlə rəsmi səfər edir. Daha bundan artıq Şərq tərəfdaşlığı olmaz ki! AB zəhmət çəkib proqramın adını Qərb Tərəfdaşlığı qoyaydı, iqtidarımız da ölkəni ora dartıb aparaydı.

Yeri gəlmişkən AB-nin Şərq Tərəfdaşlığı Proqramına cavabdeh olan əvvəlki komissarının soyadı Fule idi. Yeni fil-filo. Ona görə də o, heç nəyə nail ola bilmədi. Səhvini başa düşən AB bu vəzifəyə yeni komissar təyin edib. Bildiyim qədər onun soyadı Han olmalıdır. Bizim dilə çevirsək "Xan" alınır. Orada başa düşürlər ki, Azərbaycan xanı ilə danışmaq üçün xandan yaxşı elçi tapmaq olmaz. Gələndə onun şərəfinə Xanabadda xanı baliğından qonaqlıq versələr yerinə düşərdi.

□ Tofiq YAQUBLU

## Günün içindən

**A**prelin 15-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində İnsan Haqları Klubunun sədri Rəsul Cəfərovun məhkəmə prosesi davam etdirildi. Prosesdə hökm oxunacağı zənn edən çoxlu sayda insan məhkəmə binası önünə toplaşmışdı. Amma gözlənilənlərin tam əksi baş verdi...

Proses 10:30-da başladı. Hakim Eldar İsmayilov ittiham və müdafiə tərəfinin replika hüquqlarının olduğunu bildirdi.

**İlk olaraq dövlət ittihamçısı Mübariz Mirili çıxış etdi:** "Keçən prosesdə müdafiə tərəfinin vəkilləri çıxışlarında həqiqətə uyğun olmayan fikirlər səsləndirdilər. Qeyd etdilər ki, istintaq orqanı Rəsul Cəfərova qarşı qərəzli olub. Bir daha bildirim ki, heç bir qərəzdən söhbət gədə bilməz. Yanlış fikirlərdir".

**Müdafiə tərəfinin vəkili Əlibaba Rzayev prokurorun çıxışına cavab olaraq dedi:** "Fikirlərimizin əsaslı olması üçün kifayət qədər sübutlar gətirdik. Məhkəmə prosesləri hər şeyin sübutu oldu".

**Təqsirləndirilən şəxs replika hüququndan istifadə etmədi.**

**Proses Rəsul Cəfərovun son söz deməsi ilə davam etdi:** "Üzə çıxan əsas məsələlərdən biri istintaqa bəzi sənədlərin təqdim olunmamasıdır. Başqa niyyətim olsaydı, ilk gündən istintaqa çağırılarkən sənədlərlə gəlməzdim. Həmin vaxt üçün əlimdə olan sənədləri təqdim etdim. İstintaqın mənə şübhənlənməsinə hörmətlə yanaşmışam. Çünki onların hüquqlarıdır. 31 iyuldan başlayaraq, ifadə verdiyim üç gün ərzində sənədləri istintaqa təqdim etdim. Bəzəmdə 2 avqustda həbs qərarı çıxarıldı. Həmin vaxt vəkilim Xalid Bağırov idi. Onunla razılaşdıq ki, yerdə qalan sənədləri məhkəməyə təqdim edək. Müdafiəni də bu istiqamətdə qurduq. Donor təşkilatları ilə bağlı iki məktub məhkəmə gedişində təqdim olundu. Kifayət qədər təsdiqedic sənədlər idi. Amma mənə qarşı 179-cu maddə irəli sürüldü. Ciddi narazılığımız var. Bir çox sübutlar mövcuddur. Səfər xərcləri ilə bağlı sənədlər də təqdim etdik. İçərisində pul sənədləri var idi. Amma heç biri nəzərə alınmadı. Prokuror çıxışı zamanı qeyd etdi ki, Rəsul Cəfərov öz təqsirini indiyə qədər etiraf etsəydi, daha yüngül cəza verilərdi. Etmədiklərimi - saxta ittihamları etiraf edə bilməzdim. Nə etiraf varsa, etmişəm. Necə istəsəniz, elə də hallandırın.

# Rəsul Cəfərov son söz dedi

Hüquq müdafiəçisi məhkəmədən bəraət istədi; hökm bu gün oxunacaq



Rəsul Cəfərov

bəraət hökmü çıxararsınız. Belə olan halda, ədalət tam olaraq bəraət edilmiş olacaq. Son sözü bundan ibarətdir".

**Təqsirləndirilən şəxsin son sözündən sonra hakim E.İsmayilov qərar qəbul etməyə üçün müşavirə açıqlama verdi. O, qərarın bir gün sonra elan ediləcəyini qeyd etdi.**

**Məhkəmədən sonra Rəsul Cəfərov qardaşı Sənan Cəfərov mətbuata açıqlama verdi:** "Qardaşım son sözündə bir daha təqsirinin olmadığını bildirdi. Bütün ittihamları rədd edir. Məhkəməyə sübutlar təqdim etmişəm. İnanıram ki, ədalətli qərar çıxarılacaq. Rəsul 5 maddə üzrə bəraət istədi. Veriləcək qərarı gözləyirik".

**R.Cəfərovun vəkili Əlibaba Rzayev musavat.com-a açıqlamasında hökm qərarının gecikdirilməsi ilə bağlı bunları dedi:** "Məhkəmə əvvəlki prosesi ona görə təxirə salmışdı ki, çıxışlar və tərəflərin replika hüququ qalıb. Bu prosesdə son söz və replikalılar oldu. Hazırda məhkəmə müşavirəyə gedib. Qərar hazır olsa, aprelin 16-da veriləcək. Yəqin ki, hələ də qərarları hazır deyil".

□ Cavanshir ABBASLI

## Siyasi fəallara ağır cəzalar verilməsinin səbəbi...

Son illər Azərbaycan məhkəmələrində ilginclik tendensiya yaranıb. Xüsusən ictimai fəalları, siyasətçiləri, vəkilləri, hüquq müdafiəçilərini... məhkəmələrdə dövlət ittihamçıları xüsusi amansızlıqla ilə diqqət cəlb edirlər. Təqsirləndirilənlərə 7-8, bəzən isə 9-10 il iş istəyirlər. Və onların bu çıxışı əsindən sırasıyla Azərbaycanla da avtomatik olaraq bu qənaət hasil olur: "Prokuror 9-10 il iş istəyibsə, hakim də 7-8 il iş verər yəqin".

Siyasi prosesləri izləyənlər bilir ki, illər öncə, hətta 2003-cü ilin oktyabr hadisələri zamanı həbs edilənlərə qarşı da məhkəmə belə amansız davranmayıb. Onda təqsirləndirilənlərə indiki ilə müqayisədə prokuror daha az cəza istəyir, hakim daha az iş verirdi. Maksimum cəza müddəti 5 il olurdu...

Bəs hazırda yaranmış bu mənərənin səbəbi nədir? Hakimiyyət məhkəmənin təmsalində ictimai sektora, fəallara, siyasətçilərə hansı mesajı verməyə çalışır?

**Vəkil Əlif Həsənov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu cəzanın sərtləşdirilməsi özünü təkcə cinayət işlərində göstərmir. Onun sözlərinə görə, inzibati qanunvericili-**



**Əlif Həsənov:** "Fərqli fikrin susdurulması tendensiyası özünü göstərir"

**Yeni də sərtləşdirilməsi müşahidə olunur:** "İnzibati cəzalar görə həbsin müddəti əvvəllər 15 gündən çox ola bilməzdi. İndi iki aydır. Xüsusən mitinqdə iştirak etmə ittihamı ilə tutulanlar həddən artıq yüksək həddə cəzalandırılırlar".

**Müəhibimizin sözlərinə görə, hazırda ölkədə dövlət səviyyəsində fərqli fikrin susdurulması tendensiyası özünü göstərir. Vəkil dedi ki, bu, ictimai**



**Fariz Namazlı:** "İndi ən kiçik tənqid ciddi cəzalandırma ilə nəticələnir"

**mai fəallara, eləcə də onların vəkillərinə, hüquq müdafiəçilərinə qarşı münasibətdə də özünü göstərir:** "Burda psixoloji təsir var. Həbsxanaya daxil olan vəkillərin ayrı-seçkiliyə məruz qalması, vəkil dosyesinin yoxlanılması halları da geniş yayılıb. Bunların hamısı vahid siyasətin tərkib hissəsidir. Hesab edirəm ki, hökumət bütünlükdə ictimai sektoru, fərqli fikir daşıyıcılarını sıradan çıxarmaq və susdur-

maq xətti götürüb. Əsaslı məhkəmə hökmlərinin çıxarılması, sərt cəzalar, müdafiəçilərə qarşı xüsusi ayrı-seçkiliq bu xəttin əsas istiqamətləridir. Məsələn, bu gün yarım saat sonra mənə qarşı bir məhkəmə prosesi başlamlıdır. Mən tamamilə əsas-sız ittihamlarla məhkəməyə verilməmişəm ki, guya Leyla Yunusa qarşı xəter yetirmək istəyən şəxslə bağlı məlumat yaymışam. Onlar ictimai fəalların müdafiəsinə qalxan vəkilləri də susdurmaq məqsədi daşıyırlar".

**Vəkil Fariz Namazlı da hesab edir ki, 2002-2003-cü ildəki siyasi işlərlə indiki arasında bir neçə fərq var. Onun sözlərinə görə, ümumən 10 il bundan öncə ölkədə sərt tənqid, sərt mübarizə daha yüksək səviyyədə olsa da, buna qarşı çox ağır tədbirlər görülmürdü:** "İndi ən kiçik tənqid ciddi cəzalandırma ilə nəticələnir. Elə bir vəziyyətdir ki, hakimiyyətə qarşı tənqidi fikirlər səsləndirilən yoxdur. Bunu edənlərə isə ən ağır cəzalar verilir və bu da onların gözələrinin qorxudulması məqsədi daşıyır".

**Vəkil dedi ki, son zamanlar ictimai fəallara 7-8 il həbs cəzası verilsə də, onlar o müddətin hamısını içəridə qalmır, bir müddət sonra azadlığa buraxılırlar:** "Amma ağır cəzaların verilməsi tendensiya halını alıb və dediyim kimi, söhbət ictimai sektorun, fəalların gözünü qorxutmaqdır".

□ Sevinc TELMANQIZI

**Ö**tən həftə Nobel prospektindəki 9 mərtəbəli binada baş verən yanğın xoşbəxtlikdən insan itkisiz ötüşsə də, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən binalara vurulan penoplast üzlüklərin nə qədər təhlükəli olması mövzusunda bir daha gündəmə gətirdi. Bakının köhnə binalarına vurulan bəzəkli üzlüklər ilk baxışdan şəhərə yarışıq verir, hətta işıqlandırma sistemləri ilə göz oxşayır. Amma bu gözoxşayan yaraşğın bir saatın içində yüzlərlə insanın həyatını necə qaralda biləcəyini düşünəndə adam dəhşətə gəlir.

Ekspertlər təxminən iki il əvvəl başlayan, son aylar isə vüsət alan binaların penoplast materialı ilə üzünməsinin çox təhlükəli olduğunu bəyan etsələr də, bu xəbərdarlıq Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı Hacıbala Abutalıbovun eyninə də olmadı. Müvafiq nazirliklər, xüsusilə də Fövqəladə Hallar Nazirliyinin bu məsələdə qəti mövqeyə ortaya qoymaması nəticəsində insanların illərlə zəhmətlə qurub-yaratdıqları mənzillər bir saat içərisində məhv oldu.

Məlumdur ki, penoplast Azərbaycan İtaliya və Türkiyə istehsalı adı altında gətirilsə də, məhz Çin əmtəəsi hesab olunur. Amma bundan betəri də var: penoplastın vətəni Çin sayılsa da, xəbərlərə görə, orada tikinti sahəsində penoplastdan istifadə olunmur. Yəqin məhz bu səbəbdən ki, bu kaucuk üzlüklər tezalısan materiallardan hazırlanırlar və buna görə də insanların həyatı üçün böyük təhlükədir. Əhalinin dediyinə görə, bu üzlüklər çəkildikdən sonra mənzillərin havalandırılmasında, günəş işığı ilə işıqlandırılmasında da ciddi problemlər yaranır. Söndürülməmiş siqaretlərdən belə alışa bilən materialın ucdantutma yaşayış binalarının fasadlarına vurulma-

sından isə tək cəzə deyil, həmin "tenderlərdə qalib gələn" şirkətlər, eləcə də icra başçıları qazanırlar. Maraqlıdır ki, sənə rəngli penoplastlar bəzi hallarda aqlay daşlarına oxşadılır, onun üstünə rəng çəkilir. Məsələn, Binəqədi rayonunda, Ziya Bünyadov prospektinə doğru binaların üzərinə təzəlikcə bu cür kaucuk üzlük və sonra rəng vurulub. Bu cür texnologiya isə haqlı suallar doğurur: əcəba, hökumətdə bunun üçün ayrılmış pulların xərclənməsi sənədlərində binaların üzlüklərinin penoplast, yoxsa aqlay olduğu yazılır? Və bu maxinasiyadan dövlət büdcəsinin itirdiyi milyonlar kimin cibinə axır? Tək cəzə Bakı merininmi?

Belə məlumatlar var ki, əslində paytaxtdakı binaların üzlüklərinin aqlay daşları ilə yenilənməsi nəzərdə tutulur. Şəhərin mərkəzi və mərkəzə yaxın binalarda istisnasız olaraq aqlaydan istifadə olunur. Amma mərkəzdən kənar yerlərdə üzlüklər əvvəl penoplastlanır, sonra isə "aqlaya" çevrilir. Qeyd edək ki, uzaqdan baxdıqda bu materialları ayırmaq mümkün olmur. Yalnız yaxınlaşıb ona toxunduqda bilirik ki, daş üzlüklər əslində taqıldayır...

## Nobel prospektindəki yanğın meri də oda saldı

# Abutalıbovun "üstü bəzək" biznesinə qadağa

Paytaxtdakı hadisə hakimiyyətin üst düzeyində ciddi narahatlıq doğurub; xüsusilə "Bakı-2015" in Təşkilat Komitəsindən Bakı merinə sət xəbərdarlıq edilib; büdcədən ayrılmış pullar "aqlay" adı ilə necə mənimsənilir...



Xəbərlərə görə, Nobel prospektindəki yanğın hakimiyyətin üst düzeyində ciddi narahatlıq

doğurub. Xüsusilə "Bakı-2015" in Təşkilat Komitəsindən Hacıbala Abutalıbova sət xəbərdarlıq edilib. Merin özünü siqortalama

üçün Azərbaycan paytaxtına gəlirlər. Üstəlik, bu cür mötəbər yarışlar ərəfəsi belə miqyaslı yarışlar istər-istəməz lazımsız həyəcan, ajiotaj yaradır. Xəbərlərə görə, Abutalıbovun "üstü bəzək" biznesinə əl qoyulub, onunla Avropa Oyunlarından sonra ciddi danışılacağı deyilib. Xatırladaq ki, "Bakı-2015" den sonra hakim komandada ciddi dəyişikliklər gözlənilir ki, vəzifədən çıxarılaçaq məmurlar sırasında Abutalıbovun adı lap öndədir. Bu fürsətdən Abutalıbovun rəqiblərinin də istifadə etdiyi bərdə məlumatlar var. Belə ki, ucuz başa gəlsə də, penoplastların insanların həyatı üçün çox təhlükəli olması bərdə hökumətə xüsusi rəy hazırlanıb. Müvafiq qurumlar da buna rəy verərək ilk növbədə özlərini gələcək bu kimi hadisələrdən siqortalamaq istəyiblər.

Xəbər xidməti

## Hüquq müdafiəçisi may əfvinin anonsunu verdi

Səidə Qocamanlı əfv fərmanına hazırlıqlar getdiyini açıqladı və işçi Qrupu barəsində səslənən tənqidlərə cavab verdi: "Bizim işimizi bu qədər ucuzlaşdırmaq olmaz"

**M**ayda əfv olacağı gözlənilir. Avropa Oyunları ərəfəsində imzalanacaq əfv fərmanı siyahısına siyasi dustaqların da düşəcəyi ehtimal olunur. Nəzərə çatdırmaq ki, son əfv fərmanı ümidləri bir o qədər doğrultmadı. Vədan və siyasi məhbuslardan cəmi 4 nəfər azad edildi. Hətta buna görə işçi Qrupunun fəaliyyəti kəskin tənqid olundu, hüquq müdafiəçilərinin qurumu tərək etməsinə çağırışlar edildi. Qarşıdakı may əfvinin isə konkret nə zaman veriləcəyi açıqlanmır. Lakin qeyri-rəsmi məlumatlara görə, əfvə hazırlıq gedir.

**İşçi Qrupunun üzvü, hüquq müdafiəçisi Səidə Qocamanlı** "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, may əfvinin ayın 10-u, yaxud 28-i veriləcəyi bilinmir. Onun sözlərinə görə, buna baxmayaraq mayda əfvə hazırlıq işləri gedir. Hüquq müdafiəçisi qeyd etdi ki, Avropa Şurası hər bir əfv fərmanını müsbət dəyərləndirir: "Mayda da əfv gözlənilir və dama-dama göl olur. Ötən əfvdə 15 nəfər çıxdı. Hər biri insan taleyidir. Bu ailələrə sevinc gətirmişikse, bizi xoşbəxt edir. İşçi Qrupunun əsas məqsədi humanizmdir. Biz işləyirik. İnsan hüquqları deyəndə tək cəzə sizi maraqlandıran adamlar nəzərdə tutulmur.

Bizə sosial problemlər, mülkiyyət hüquqları ilə bağlı müraciətlər olur. İşçi Qrupu o demək deyil ki, tək cəzə siyasi məhbuslarla məşğul olsun. İşçi Qrup hər bir hüququ pozulmuş

vətəndaşın işi ilə bağlıdır. Ekoloji problemlərə qədər müraciətlər var".

**S.Qocamanlı deyir ki, kim istəyir onları tənqid etsin:** "Tənqidlər ölkə daxilində olub. Avropa Şurası isə son əfvi müsbət dəyərləndirir. Bizim işimizi bu qədər ucuzlaşdırmaq olmaz. Çox təəssüflər olsun ki, hüquq müdafiəçilərinin gördüyü işlərdən cəmiyyət çox məlumatlı deyil.

İşçi Qrupu 6 ayda ciddi uğurlara nail olub. Son əfv fərmanında adı vətəndaşlar azadlığa çıxıblar. Onlar insan deyilmi? Kim nə istəyir danışsın. Bizə qiymət verənlər yaxından işimizi bilənlərdir. Biz 27 ildir işləyirik. İndi də may əfvinə hazırlıq gedir".

**Hüquq müdafiəçisi Avropa Oyunlarına görə təzyiqlərdən çəkinib əfv veriləcəyi fikrinə**



Səidə Qocamanlı

**inanmır:** "Problemi öz ağıllımızla, humanizmlə həll edirik. Kim beynəlxalq təzyiqlə azadlığa çıxıb? Bütün məsələlər ölkə daxilində həll olunur. Hər bir qaranlığın işıqlı günü var".

Əfv ərəzəsi yazmalarına, prezidentə müraciət etmələrinə baxmayaraq, azad olunmayan tanınmış məhbuslar var. **Rəsul Cəfərov** - avqustun 2-də həbs olunub, qanunsuz sahibkarlıq və vergidən yayınmaqda ittiham olunur. Hilal Məmmədov - 2012-ci ilin iyununda həbs olub. Məhkəmə onu dövlətə xəyanətdə, milli ayrı-seçkilik salmaqda və narkotik ticarətində

təqsirli bilərək, 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edib.

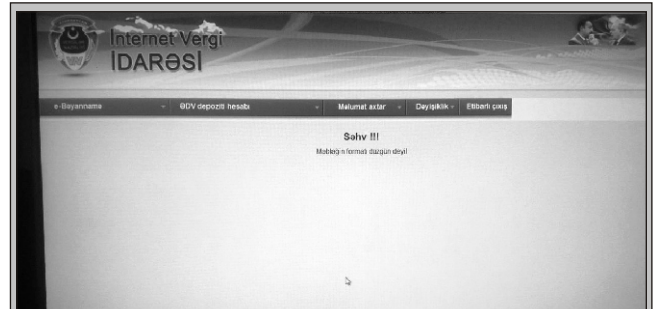
**Rəşadət Axundov, Rəşad Həsənov, Məmməd Əzizov və İlkin Rüstəmzadə** NİDA Vətəndaş Hərəkatının üzvləridir. 2013-cü ilin mart-aprel aylarında həbs olunublar. Qanunsuz narkotik, partlayıcı maddə və kütləvi ixtişaşlar təşkil etməkdə ittiham olunurlar. Rəşadət Axundov və İlkin Rüstəmzadə 8 il, Rəşad Həsənov və Məmməd Əzizov 7.6 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər.

**Ömər Məmmədov** VHP və NİDA-nın üzvüdür. O, 2014-cü il yanvarın 24-də saxlanılıb. Cinayət Məcəlləsinin 234.4.3 maddəsi ilə ittiham olunan blogger 2014-cü il iyulun 4-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

**Əbdül Əbilov** NİDA Vətəndaş Hərəkatının üzvüdür. 2013-cü il noyabrın 22-də həbs olunub. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi onu 5 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edib. Blogger narkotik alverində təqsirli bilinib.

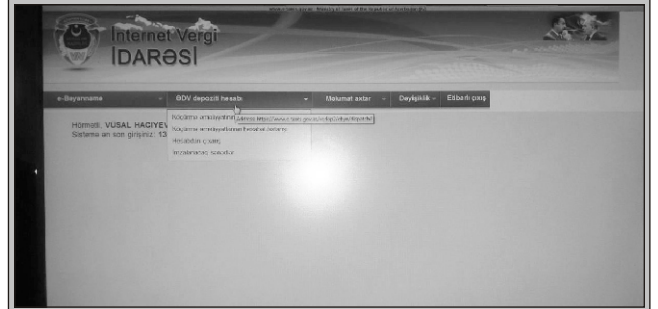
**Pərviz Həşimli** "Bizim Yol" qəzetinin yazandır. 2013-cü il sentyabrın 27-də həbs olunub. O, Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən odlu silah və döyüş sursatının qaçaqmalçılığı) və 228.2.1-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini və döyüş sursatını əldə etmə, saxlama, daşıma) maddələri ilə ittiham olunaraq, 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası alıb.

E.SALAMOĞLU



## Vergilər Nazirliyinin elektron sistemindən şikayət var

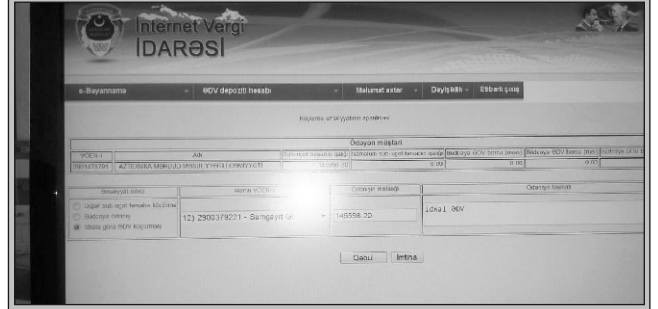
Sahibkar depozit hesabındakı vəsaitdən istifadə edə bilmir



"Azteknika" MMC-nin rəhbəri **Vüsal Hacıyev** vergilər naziri **Fazil Məmmədovun** qəbuluna düşmək istəyir. Sahibkar deyir ki, rəhbəri olduğu şirkətin depozit hesabında vəsait var. Amma həmin vəsaitdən istifadə edə bilmir: "9 aydır ki, bu problemlə üz-üzəyəm. Yaranmış problemlə bağlı Vergilər Nazirliyinə müraciət edirik. Yazdığımız məktublara cavab verilir ki, hesabımızda heç bir problem yoxdur. Faktiki isə problem var və bu problem işimizi iflic edib".

Sahibkar deyir ki, bu, sistem xətası deyil və ola bilməz: "Düşünürəm ki, bu süni problemdir. Bilərəkdən depozit hesabının bloklandığını ehtimal edirəm. Biz nazirin və ya onun müavinlərinin qəbuluna da düşə bilmirik ki, sözü müzə dəyə bilək, problemimiz həll edilsin".

E.MƏMMƏDƏLİYEV



# Bakı Papaya rəsmi etiraz etməyə tələsmir



## Ekspertlərdən Vatikan başçısının ünvanına sərt tənqidlər gəldi...

Roma papası Fransiskın qondarma erməni soyqırımı haqqında dediklərindən sonra Türkiyə dövləti və ictimai-siyasi daireləri səviyyəsində sərt etirazlar davam edir. Hətta türk hakərlərdən biri Vatikanın rəsmi internet sahifəsinə hücum edib. O deyib ki, Papa üzr istəyənlə kimi Vatikanın rəsmi saytına hücumlar olacaq.

Azərbaycanda da ermənilərin saxta iddialarını təsdiqləyən Roma papasının mövqeyi sərt şəkildə qınanır. Milli Məclisin aprel 14-də keçirilən iclasında deputatlar bu mövqeyi qınayaraq etiraz bəyanatının qəbul olunmasını, məktub hazırlanmasını təklif etsələr də, spiker Qəytay Əsədov buna

ehtiyac görməyib. Spiker deyib ki, Vatikanla səfərdə olan zaman erməni katolikosunun heykəlini görüb. "Səbəbini soruşdum, dedilər ki, bu da bizim kardinaldır. Biz onlardan niyə inciməliyik? Bu məsələni tarixçilər araşdırmalıdır. Ancaq ona məktub yazmağın mənası yoxdur" - bildirib.

Ancaq gözlənti var ki, rəsmi Bakı da Ankaranın yanında olduğunu bir daha isbatlamaq üçün Vatikanla rəsmi etiraz bildirecək. Lakin hələ ki Türkiyədən fərqli olaraq Bakı susmağa üstünlük verir. Elə bu yazını hazırlayarkən xeyli cəhd göstərsək də, XİN-dən məsələ ilə əlaqədar münasibət almaq mümkün olmadı. Ekspertin isə məsələyə fərqli fikri var.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlunun məsələyə maraqlı yanaşması var: "Roma papasının

açıqlaması Türkiyədəki kimi Azərbaycanda da mənfi qarşılanıb. Müxtəlif rəylər və fikirlər açıqlanıb. Sadəcə, düşünürəm ki, qanunverici orqanla yanaşı, icraedəci strukturlarda təmsil olunan rəsmilərimizin, o cümlədən Xarici İşlər Nazirliyinin də etiraz açıqlamasına ehtiyac var idi. Çünki Bakı ilə Ankaranın xaricdə lobbi çalışmalarının birgə fəaliyyətinə dair razılaşması var. Bu isə o deməkdir ki, Türkiyəyə qarşı hücum Azərbaycana qarşı hücum

Türkiyəyə qarşı hücum kimi dəyərləndirilməlidir. Biz bilməliyik ki, erməni lobbisinin "soyqırımın 100 illiyinə" yönelik çalışmalarının hədəfi Türkiyə ilə yanaşı, həm də Azərbaycandır. Ona görə də Vatikanla və beynəlxalq aləmdə bizim də səsimizi gur eşitməlidirlər".

E.Şahinoğlu bunun da fərqi deyir: "Əlbəttə, Bakı Ankara kimi Vatikanla nota verə bilməzdi. Deyərdilər ki, sizin nə işiniz qalıb, bu, Türkiyənin problemi. Buna baxmayaraq, Bakıdan Vatikanla sığınmalar göndərilməliydi ki, məsələyə birtərəfli yanaşmasınlar, ermənilərin 1918-ci ildə azərbaycanlılara qarşı törətdiyi soyqırım var, yaxın tarixin Xocalı qətləmi var. Vatikanla ünvanladığımız bu kimi mesajlar bizə bir daha ermənilərin törətdiyi vəhşilikləri beynəlxalq aləmdə xatırlatmağa imkan yaradırdı. Təsədüfi deyildi ki, Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Roma papasının "erməni soyqırımı" açıqlamasını şərh edərkən, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdiyi soyqırımı xatırladı. Əgər bu fikri Türkiyənin xarici işlər naziri dilə gətirirsə, Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədya-rov niyə səsləndirməsin? Təsədüf ki, cənab Məmmədya-rovdan Vatikanla ünvanlanmış açıqlamanı hələ ki eşitməmişik. Bakı ilə Vatikan arasındakı əlaqələr, Heydər Əliyev Fondunun Vatikanla birgə həyata keçirdiyi və maliyyə tələb edən humanitar aksiyalar Azərbaycanın tolerant ölkə olduğuna hədəflənib. Ancaq mənə elə gəlir ki, biz bundan sonra Vatikanla əməkdaşlığımızda Roma papasının erməni-pərəstliyini nəzərə almaliyiq. Bir adam erməni-pərəstdirsə, ona nə qədər yaxşılaşdırmaq, ədalətli olmayacaq. Yoxsa biz Vatikanın hansısa humanitar aksiyasına maliyyə ayracağıq, onlar da erməni lobbisinə dəstək verəcəklər. Erməni lobbisinə dəstək Ermənistanla dəstək, Ermənistanla

dəstək isə Azərbaycan torpaqlarının işğalına dəstək deməkdir. Roma papasının bu siyasəti dəyişməyəcəksə Azərbaycanla Vatikan arasında əməkdaşlığının gələcəyini görmürəm".

"Roma Papasının bu bəyanatı heç bir siyasi və hüquqi əsasla sığdırılmazdır". Bunu azvision.az-a açıqlamasında Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Azyz Quliyev deyib. Onun sözlərinə görə, bu, bir daha göstərir ki, Roma papası tarix boyu aparılan antitürk kampaniyasını davam etdirir: "Bu həmişə belə olub. Təsədüflər olsun ki, Roma papası dünyada sülhün, əmin-amanlığın yaranmasına, dinlərarası barış və dialoqun saxlanması üçün dəstək vermək əvəzinə, belə bir absurd bəyanatla çıxış etdi. Ona görə də ermənilərin müəyyən hesablamaları var və bu hesablamaların ən pik nöqtəsi Roma papasının verdiyi bəyanatdır. Düşünürəm ki, heç kim buna ciddi fikir verməyəcək".

Siyasi şərhçi Arzu Nağıyev erməni katolikosunun Vatikanın kardinalı sayıldığını ciddiyyə almağını vacib sayır: "Düşünürəm ki, Roma papası bu gün dünyada baş verən siyasi və iqtisadi problemlərdən çox dar çərçivədə xəbərdardır. Belə ki, onun əsas missiyası dövlət və dövlətçilik yox, ən çox humanitar sahədə, inanc sahəsində təbliğat və təşviqatdır. Ermənilərin də iştirak etdiyi bu tədbirdə onun verdiyi bəyanat ciddilikdən kənarıdır və bunun dövlət başçısı kimi verdiyi də inandırıcı deyil. Bəyanatın cavabına gəldikdə isə aid edilən dövlət kimi Türkiyə ən yüksək səviyyədə, yeni prezident, Xarici İşlər Nazirliyi səviyyəsində sərt bəyanatla təpki göstərdi. Azərbaycan da Milli Məclis səviyyəsində Fransiskın dövlət başçısı deyil, bir dindar kimi verdiyi bəyanata öz narazılığını bildirdi və Türkiyə ilə həmrəyliyini nümayiş etdirdi".

□ E.PAŞASOY

Aprel 24-ü yaxınlaşdıqca dünya ölkələrində ermənilərlə bağlı açıqlamaların sayı artır. Roma papasının 1915-ci il hadisələri barədə "soyqırım" ifadəsini işlətməsinin arxasında bu dəfə ABŞ Dövlət Departamentindən erməniləri sevindiren açıqlama gəlib. Dövlət Departamentinin sözcüsü Mariya Harf mətbuat konfransında "erməni soyqırımı" ilə bağlı suala belə cavab verib: "Obama və ABŞ rəsmiləri Osmanlı İmperiyasının sonlarında 1.5 milyon erməninin qətlə yetirilməsinin tarixi fakt olduğunu dəfələrlə bildiriblər". Harf bu hadisələrlə bağlı gerçəklərin qəbul olunmasının Türkiyə, ABŞ və Ermənistanın maraqlarına uyğun olduğunu deyib.

Maraqlıdır ki, Türkiyənin baş naziri Əhməd Davudoğlunun müşaviri Etyen Mahçupyan da "soyqırım" ifadəsi dəstəkləyib. "Bosniya və Afrikada baş verən soyqırımlar qəbul edilərkən 1915-ci ildə ermənilərə qarşı törədilənlərə soyqırım deməmək imkansızdır" - deyərək baş nazirinin erməni esilli müşaviri qeyd edib.

Roma papasının bəyanatını şərh edən E. Mahçupyan Vatikanın 100 illik psixoloji ağırlığı üzərindən addığını bildirib: "Niyə 100 il sonra bu kəlmədən istifadə etdiyini söyləməkdənsə, tərsdən baxıb niyə bu qədər müddət susduqlarını demək lazımdır. Vatikan bunu çoxdan söyləyə bilərdi, lakin söyləmədi".

Qeyd edək ki, hər il ənənəvi olaraq ABŞ prezidentləri aprel 24-ü ilə bağlı açıqlama yayırlar. Daha əvvəl ABŞ prezidentləri seçkilər zamanı erməni icmasına "soyqırım" taniyaçaqları ilə bağlı vəd versələr də, Türkiyə ilə münasibətlərin korlanmaması naminə adətən bu ifadədən qaçıblar. Sonuncu dəfə prezident Obama "soyqırım" ifadəsi yerinə "böyük fəlakət" sözündən istifadə edib. İndi də əslində əsas söz 24 aprel öncəsi Obama deyəcək. ABŞ prezidentinin "soyqırım" ifadəsini

işlədib-islətməyəcəyi hələlik belli deyil. Lakin Dövlət Departamentinin sözcüsünün 1,5 milyon insanın qətlə yetirilməsi faktını qeyd etməsi ABŞ hökumətinin məsələyə münasibətini artıq ortaya qoyur. Maraqlıdır ki, bu açıqlama Papanın məlum bəyanatından dərhal sonra verilib. Jurnalistlər məhz Papanın bəyanatına münasibət öyrəniblər və bu cür cavab alıblar.

Ancaq o da məlum olub ki, Avropa Parlamenti (AP) 24 aprel bütün Avropa Birliyi (AB) ölkələrində erməni soyqırımı günü kimi qeyd edilməsi ilə bağlı sənəd hazırlayıb. Sənəd aprel 16-da səsverməyə çıxarılacaq. Əgər sənəd qəbul olunsaydı, birləşmiş ölkələrə "erməni soyqırımı"ni tanımaqla bağlı müraciət olunacaq.

Bu vəziyyət Türkiyə hakimiyyətini ciddi narahat edir. Hələlik rəsmi Ankaranın Vaşinqtona "erməni soyqırımı" məsələsi ilə bağlı hansı cavab verəcəyi belli deyil. Ankaranın Papanın açıqlamasına sərt reaksiyası əks-reaksiya verdi və hətta İtaliya hökuməti Papanı müdafiə edən açıqlama verdi. Üstəlik, Papa ikinci dəfə açıqlama verərək sözlərində qaldığını təkrarladı. Bu mənada indi

# Türkiyəyə qarşı "soyqırım" hücumu

Papanın arxasında ABŞ və AB də "erməni soyqırımı"ni dəstəkləyən bəyanatlar verdi; ekspert bunun Ankaraya seçki zərbəsi olduğunu düşünür

Türkiyənin daha səbirlə bir siyasi xətt yürütməsi gözlənilənədir. Yeri gəlmişkən, əvvəlki illərdə məhz 24 aprel öncəsi bir qayda olaraq Türkiyədən nüfuzlu siyasi-ictimai xadimlər, diplomatlardan ibarət heyət Vaşinqtona gedərək lobbi fəaliyyəti aparırdılar. İndi isə Türkiyə ilə ABŞ arasında münasibətlər xeyli dərəcədə soyuqlaşmış və bu vəziyyətdə Türkiyənin Vaşinqtona siyasi təsir imkanları demək olar ki, qalmayıb.

Yeni Türkiyə Araşdırmaları Mərkəzinin eksperti Orxan Qafarlı deyir ki, Vaşinqtonun bu cür mövqə sərğiləməsi əslində gözlənilən idi. O.Qafarlının fikrincə, M.Harfın açıqlaması əslində Obamanın 24 apreldə "soyqırım" ifadəsi işlədəcəyinə işarədir: "Dövlət Departamenti sözcüsünün 24 aprel öncəsi belə bir açıqlama verməsi, Obamanın "soyqırımı" taniyaçağı ilə bağlı iddiaların həqiqət olduğunu göstərir. Təbii ki, demokratlar qarşından gələn seçkilərdə Hillari Klintonun namizədliyini irəli sürəcəklər. Demokratlar isə bir qayda olaraq erməni lob-

bisinə yaxın sayılırlar. Seçkilər öncəsi erməni lobbisinin dəstəyini almaq üçün Vaşinqtonun "soyqırımı" tanıması mümkündür. İkinci tərəfdən, Türkiyə demokratalara etibarlı tərəfdar kimi yanaşmır. Və təbii ki, demokrat administrasiya da Türkiyədə AKP-nin seçkilərdə qələbə qazanmasını istəmir. Onu da bilir ki, belə bir təzyiğin seçkilərə təsiri olacaq. Ankara ABŞ-ın belə bir gedişini mənfi qiymətləndirməklə yanaşı, əgər seçkiləri bir daha qazanarsa, Vaşinqtonla münasibətləri daha da soyudacaq".

O.Qafarlı düşünür ki, Vaşinqtonun belə bir addım atmasının arxasında uzun müddətdir Ankara və Vaşinqton arasında davam edən soyuq münasibətlər dayanır. Ancaq ekspert əvvəlki illərdə olduğu kimi, Ankaranın lobbi fəaliyyətləri vasitəsilə Vaşinqtona təsir etməyə çalışmayacağını düşünür: "Düşünürəm, çünki o zaman lobbi fəaliyyətləri Türkiyənin yəhudi düşmənciliyi yox idi deyərək güclü idi, indi isə bu imkanlar xeyli daralıb".

□ KƏNAN



# Müsavata qarşı təbliğata sərt cavab verildi

"Onlar kimi təftişçilərin topası heç vaxt aksiya təşkil etməyiblər, biz isə hələ çox kütləvi tədbirlər keçirəcəyik"

**B**akı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) Müsavat Partiyasının aprelin 19-na təyin etdiyi etiraz yürüşünü məqsəduyğun hesab etməyib. Lakin partiya tərəfindən bu bildiriş rəsmi qərar kimi qəbul edilməyib. Bu barədə Müsavat başqanının müavini Elman Fətəh bildirib. Onun dediyinə görə, yürüşlə bağlı rəsmi cavab verilmədiyi üçün bunu "icazə verilmədi" kimi təqdim etmək doğru deyil. Yürüşlə bağlı Müsavat Partiyasının məktubuna rəsmi yazılı cavab yoxdur: "Rəsmi cavab olmadan "razılıq vermədilər" ifadəsini işlətmək yanlışdır. Partiya üzvləri öncədən təyin etdikləri tarixdə yürüş keçirməkdə fikirlərinin qəti olduğunu bildirirlər".

Qeyd edək ki, BŞİH-də Müsavat Partiyası tərəfindən aprelin 19-da planlaşdırılan yürüşün keçirilməsi ilə bağlı təşkilatçı Razim Əmiraslanlı ilə görüş keçirilib. Görüşdə R.Əmiraslanlıya planlaşdırılan yürüşün ərəzisi nəqliyyatın intensiv hərəkət etdiyi ərazi olduğundan həmin ərazidə yürüş keçirilməsinin mümkün olmadığı bildirilib. R.Əmiraslanlı yürüş üçün başqa ünvan təklif etsə də BŞİH rəsmiləri buna da müsbət yanaşmayıblar. Müsavat təmsilçisinə mitinq üçün müraciət etmələrinin məqsəduyğunluğunu deyiblər.

BŞİH-in yürüşə bu şəkildə razılıq verməməsi və Müsavatın da mitinq təklifi ilə razılaşmaması Müsavata qarşı ənənəvi təbliğatçıların əlinə sanki fürsət verib. Müsavat rəhbərliyini hətta icazəli mitinq keçirə bilməməkdə ittiham ediblər. Bu cür ittihamları irəli sürənlər sırasında sabiq müsəvatçılar fəallıq göstərirlər. Məsələn, bir neçə ay öncə Müsavat sıralarından xaric

edilən Səxavət Əlisov özünün facebook səhifəsində Müsavat rəhbərliyinə ünvanlanan "nə günə qalmırsınız ki, icazəli mitinq də keçirə bilmirsiniz" yazıb. Belə görünür ki, bu cür irad və anti-təbliğat qarşdakı günlərdə də davam edəcək.

Müsavat Partiyasının mitinq komitəsinin üzvü Mustafa Hacıbəyli isə iradlara və anti-təbliğata sərt cavab verib. O bildirdi ki, Müsavatın bu dəfə mitinq yox, məhz yürüş keçirməsinə bu aksiyaların əsas yükünü çəkən insanlar-rayon təşkilatlarının sədrləri təklif edib. Özü də bu təklifi fəal təbliğ edənlər təkcə rayon təşkilatı sədrləri ilə məhdudlaşmırdı, bu sırada ənənəvi tənqidçi dostlar da vardı: "Yazırdılar ki, niyə həmişə mitinq keçirilir, niyə yürüş keçirilmir, niyə alternativ etiraz formalarından istifadə edilmir? Əgər bu təkliflər nəzərə alınmasaydı, yürüş yox, mitinq üçün müraciət edilsəydi, onda da "bizim təklifimizi nəzərə almadılar" deyib bizi divara dirəyəcəkdilər. Yaxud normal bir mitinq keçirib, tə-



ləblərimizi irəli sürməklə, etirazımızı nümayiş etdirməklə kifayətlənsəydik o halda da deyəcəkdilər ki, "dejnurn" mitinqlərin nə mənası, eyni adamlar, eyni sözlər, vəssalam. Xülasə, irad tutmaq istəyənlər yenə irad üçün bəhanə tapacaqdılar. İkincisi, müxalifətin əvvəlki aksiyalarını da biz təşkil etmişik. Bu gün bizə irad tutanların heç birini özümüzə öndə görməmişik, bəzilərinə heç yanımızda da görməmişik. Əgər indən sonra aksiyaya təşkil edə bilməsəydik, "nə günə qalmırsınız" yazan Əlisovun gününə düşəcəkdik, çünki o və onun kimi təftişçilərin topası heç vaxt aksiya təşkil etməyiblər. Biz isə hələ çox aksiyalar təşkil edəcəyik! Ola bilsin ki, yaxın həftələrdə bunu edəcəyik. Üçüncüsü, biz təşkilatçı olmadığımız aksiyalarda da ən azı iştirakçı olmuşuq. Hərğah, indi bu mövzuda aşağı-

ğılmalı statuslar yazanların arasında elələri var ki, özləri, məsələn, Müsavatın, yaxud Milli Şuranın son aksiyalarında iştirak etməsələr də, buna rəğmən aksiyalarda iştirakçıların sayının az olduğunu da yazıb təşkilatçıları günahlandırmaqdan vaz keçməmişdilər".

**M.Hacıbəyli hazırkı vəziyyətdə icazəsiz aksiyalara gedilməməsinin səbəblərinin olduğunu vurğuladı:** "Əvvəllər icazəsiz aksiyalarda iştirak görə maksimum 15 sutka cəza verildisə, indi 90 günə qədər həbs cəzası verilir. Əvvəllər icazəsiz aksiyalarda iştirakın cəriməsi 20 manat idisə, indi 3000 manata qədərdir. Kimsə deyəcək ki, "həbsdən və böyük cərimədən qorxursunuzsa, nə günə qalmırsınız"... Şəxsən mən qorxumu boğa bilərəm - defələrlə həbs də olunmuşam, döyülmüşəm də. Bundan çəkinməmişəm, indi də çəkinmirəm. Digər tərəfdən, buna görə Müsavat rəhbərliyindən təminat tələb etmək heç ağılıma da gəlməyib, əksinə, bu itkiləri azadlıq yolunda bir qurban saymışam. Amma hamının davamlı sınıxtıya dözümlü eyni deyil. İndi icazəsiz aksiya barədə qərar verərkən, hansısa partiya üzvünün səndən cərimənin pulunu tələb edəcəyini də göz altına almaq zorundasın. Çünki tələb edənlər tapılır. Biz bir cəməyə olaraq mitinqdə tutulan, cərimələnən insanlara hər cür dəstək olmağa çalışmışıq, imkan daxilində etmişik də. "5 qəpik" aksiyası, "10 qəpik" aksiyası bir yana, bunu ictimaiyyətdən də bir-birimizə dəstək olmuşuq. Amma bəzi dostların bəlkə də haqlı olan tələbləri öz yerində, indi bizim bir əqidə dostumuza qanımızdan başqa verə biləcəyimiz də heç nə qalmayıb. Biz ölkə miqyasında siyasi hadisəyə çevriləcək aksiyalar keçirməyə məhkumuq".

□ E.SEVİDAĞA

## Soyqırımlarla dolu tarix və erməni-türk savaşının ikinci yüz ili



**Xalid KAZIMLI**

**K**im deyər, ilk genosid aktı nə vaxt olub? Dəqiqliyi ilə heç kim, heç bir tarixçi deyə bilməz. Çünki insan topluluqlarının bir-birini irqi, dini, milli, sinfi zəmində qırıp-çatması tarixi çox qədimdir. İnsanlar yaşayış uğrunda mübarizədə bir-birini həmişə qırıblar.

Uzun illər bir qəbilənin aramsız hücumlarına məruz qalın başqa bir qəbilə çıxış yolunu düşmən qəbiləni tamamilə məhv etməkdə görüb və bir gün məqsədinə çatıb.

Tarix boyunca müxtəlif qüdrətli dövlətlər quran döyüşkən xalqlar, etnoslar olub, bir gün tənəzzülə uğrayıblar və vaxtilə zülm etdikləri başqa xalqların zərbəsi ilə tamamilə məhv olub gediblər. Tarixçilər soyu qurudulmuş xalqlar, süquta yetirilmiş dövlətlər barədə saatlarla danışa bilərlər.

Böyük fəatehler deyirik - Sezar, Makedoniyalı İsgəndər, Neron, Çingiz xan, Əmir Teymur, Nadir şah, Napoleon, onlarca, yüzlərcə başqaları E Hamısı genosid cinayəti törədib. Təbətə olub xərac ödəyənlərin canına dəyməyiblər, amma qula döndəriblər, deportasiya ediblər, ağır vergi altında inlədiblər, dolayısıyla milyonlarla insanı məhv ediblər.

Çingiz xanın Türküstanda bir milyondan artıq müsəlman türkü qılıncdan keçirməsi faktı tarixin qara ləkəsidir. Onun züryətlərinin Ukraynada, hətta Macarıstanda minlərlə dinc sakini, adlı-sanlı knyazları işgəncə ilə öldürməsi faktları var. Əmir Teymurun Təbrizdə, eləcə də Şirvanda qətlamlar törətməsi, Nadir şahın bir yanı Gürcüstan, Dərbənd, o biri yanı Hindistan, Əfqanıstan arasındakı xalqları qırıp çatması, apardıqları qanlı müharibələr, törətdikləri qırğınlar gününə, saatıyla bəllidir.

Hansı ölkənin, hansı xalqın tarixinə baxsaq, mütləq kütləvi qırğınlar, istilalar, qətlamlar, əsarət illəri, hətta genosid aktları görəyik.

10 min əvvəl də belə olub, min il əvvəl də, yüz il əvvəl də.

Ancaq axırıncı yüz ildə bu cür antibəşəri cinayətlərin və qurbanların statistikasını aparılır, amma o da dəqiq aparılmır. Elə xalqlar var ki, qırılıb-çatılıb yandan keçiriliblər, amma bir dəftərdə adları yoxdur. Elə xalqlar da var ki, "bizi qırıblar" deyər dünyanın canını boğaza yıxıblar.

Genosid cinayətinin mühakiməsi II dünya müharibəsindən sonra global miqyas aldı. Bütün dövrlərin ən dəhşətli soyqırım aktı olan Xolokost - yəhudi qırğını cəzasız qalmadı. Yəhudilərə öz tarixi torpaqlarında kiçik bir dövlət qurmaq imkanı verildi, Almaniyada İsrail dövlətinə təminat ödəməyə məhkum olundu.

Dünya erməniləri məhz bu aktdan sonra fəallaşdı, təşkilatlandılar və 1915-ci ildə başlarına gələn faciəvi hadisələri "erməni genosidi" kimi tanıtdırmaq üçün yol verilən və verilməyən hər üsula əl atdılar. Onlar öz məqsədlərinə çox yaxınlaşıblar. Artıq dünya dövlətlərinin az qala yarısı qəbul edir ki, 1915-ci ildə ermənilər kütləvi qırğına məruz qalıblar.

Fəqət Türkiyə dövləti bu iddiaları qəbul etmir, arxivlərin açılmasını, bu işi tarixçilərin mühakiməsinə buraxmağı vacib sayır. Türkiyə I dünya müharibəsi zamanı ermənilərin çox itki verməsi faktını rədd etmir, amma bunun məqsədyönlü dövlət siyasəti olması fikrini yaxın qoymur.

Bütün dünyanın az qala ən faciəvi tarixi gün kimi qəbul etdiyi 24 aprel onunla əlamətdardır ki, həmin gün Türkiyə parlamentində ermənilərin müharibə gədən qanlı-qadalı bölgələrdən köçürülməsinə dair qərar qəbul olundu. Nə baş verib, ondan sonra baş verib. Köçürülmə prosesi məşəqqətli olub və böyük itkilərlə müşayiət olundu. Bundan başqa, erməni partizanları Türkiyə dövlətinə qarşı apardıqları müharibədə də itki veriblər.

Həmin dövrdə ermənilərin təkcə Azərbaycanda törətdikləri qətlamların statistikasına baxanda məlum olur ki, bu azsaylı xalqın yetkin insanları heç də fəraqat durmayıblar, böyük dövlətlərin müharibəsinə qoşulub, hərbi blokların məşasına çevriliblər və əllərinin yandığını gören böyüklər maşanı atıb özlərini xilas ediblər.

Budur, indi vəziyyət bu cürdür. 1915-ci il hadisələrinin 100-cü ildönümündə Türkiyə də, Azərbaycan da acı bir faktın qarşındadırlar. Hər iki dövlət ermənilərlə 100 ildən artıq çəkən bir qovğada verdikləri qurbanları dünyaya həsablata bilmirlər.

Ermənilərin qabağınca getdikcə isə iştahaları artır, fəaliyyətləri şiddətlənir. Heç olmasa erməni-türk müharibəsinin ikinci yüz ildə onlara müqavimət göstərmək lazımdır.

□ E.SEVİDAĞA

# Apreldə iqtidar-müxalifət görüşü olacaqmı?..

**Mirmahmud Mirəlioğlu: "Görüş keçiriləcəyi halda bəzi məsələlərin müzakirəsi ilə bağlı təkliflərimiz var"**

**P**rezident Administrasiyasının şöbə müdiri Əli Həsənovla siyasi partiyaların fevralın 12-də keçirilən görüşündə bundan sonra görüşlərin iki aydan bir keçirilməsi barədə razılıq əldə olunmuşdu. Sonuncu dəfə keçirilən müzakirələrdən iki aydan artıq vaxt keçib.

Lakin hələ ki üçüncü görüş keçirilməyib. Ötən dəfəki görüşlərin reallaşmasında müxalifət düşərgəsi tərəfdən əlaqələndirici funksiyasını yerinə yetirən KXCP-nin sədri Mirmahmud Mirəlioğlu ilə əlaqə saxlayıb gündəmdə növbəti görüşün olub-olmadığını, nədən iki ay tamam olsa da



görüşün keçirilmədiyini xəbər aldım. Mirmahmud Mirəlioğlu bildirdi ki, görüşün iki aydan bir keçirilməsinin məqsəduyğunluğu haqqında Əli Həsənov sonuncu dəfə keçirilən

müzakirələr zamanı məlumat vermişdi. Görüşün reallaşması da Prezident Administrasiyasından daha çox asılı olan məsələdir. Bu baxımdan media növbəti görüşün nə vaxt keçiriləcəyi, nədən iki ayın tamamı olsa da keçirilmədiyi barədə Prezident Administrasiyasına müraciət etsə daha dəqiq cavab ala bilər: "Bizə qaldıqda, "Azadlıq-2015" seçki blokundakı 8 partiyanın bu istiqamətdə, növbəti görüş barədə, görüş keçiriləcəyi halda hansı məsələlərin müzakirəsi ilə bağlı təkliflərimiz var. Bunu müzakirə etmişik və nəticələri də özümüz üçün bəllidir. Bizim görüşə hazırlığımız var, mövzu müəyyənləşdirmək istiqamətində hazırlıqlar var. Amma bütün bunlar növbəti görüş baş tutduğu və ya elan olunduğu təqdirdə açıqlanacaq. Görüşün nə zaman olacağını isə biz dəqiq bilmirik. Çünki bizdə bu barədə məlumat yoxdur, bizimlə hələ əlaqə saxlamayıblar".

□ E.SEVİDAĞA



## Efir yiyəsiz qalanda

**Zamin Hacı**  
 zaminhaci@gmail.com

“Pis örnək yoluxucu olur” söhbətinin daha bir isbatı ilə üz-üzəyik. Polis generalı xuliqanlıq edən oğlunu tutdu-randan sonra nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov da doğ-maca qardaşı oğlunu Bakı Avtobus İdarəsinin (buna niyə yekə-yekə “Bakı sərnişin nəqliyyatı idarəsi” deyirlər an-lamıram, guya xarabada avtobusdan başqa nəse qalıb) müdirliyindən qovmuşdur. Bundan sonra dövlətçilik si-yasətimizin mahiyyəti beləngic olacaqdır: hərə öz uşağ-ının ipini yığıdıracaqdır. Ola bilsin ofşor şirkətlər də bağlansın. Qırğın olacaq, sən öl. Bunu mənə analitik qrupum xəbər veribdir. İqtidarın təzə açılış siyasətidir. Amerikalı alçaqlar icazə versələr hələ bəlkə efirlərimiz-də də qayda yaratdıq. Bu haqda axırda.

Doğrudur, Ziya müəllim həmin idarəyə bundan qa-baq da bacısı oğlunu müdir qoymuşdu. Bacı oğlunu qar-daş oğlu əvəz eləmişdi, indiki müdir isə hələlik bilirik nə cür qohumdur. Bəlkə də yeznedir. Ya da bacanaq. Ya-xud kirvənin əmisi oğlu. Ola bilər xalaqızının qayınanası-nın baldızı nəvəsidir. Bütün hallarda Ziya müəllim o cür strateji idarəyə yad adamı müdir qoya bilməz ki? İdarə dağılar, avtobuslar aşar, camaat qırlar. Mən ölüm. (Av-tobus aşanda ölmək istəmirəm, sadəcə, bayaq “sən öl” yazmışdım, dedim balans yarıdaq).

Bizdə belə strateji idarələr çoxdur. Dünən qəzetdə oxudum, yazmışdılar ki, Dövlət Neft Şirkətinin mətbuat xidmətinin müdiri Nizaməddin Quliyev jurnalistləri say-mır, suallara cavab vermir. Açıq, əlli klaviatura dağıtmı-şam, yüz əlli ildir qəzetdə işləyirəm, ilk dəfədir Neft Şir-kətimizin mətbuat katibinin olduğunu öyrəndim. Böyük inkişafdır. Yəqin 100 ilə də ondan nəse məlumat alarıq. Hərçənd, verməse də canı sağ olsun, belə baxanda neft-qazdan bizə nə xeyir olub ki, məlumatından da ol-sun? Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinə baxanda bu, toya getməlidir. Jurnalistlər orda çoxdan bəri kreslo tutan Eldar müəllim Sultanova zəng vuranda adətən “bizdə məlumat yoxdur” cavabı alırlar. Hətta ola bilər ki-misə tutub 15 il həbs verələr, adam 10 il içəridə yata, am-nistə-zada düşüb buraxıla, dəxi tutalar - yenə Eldar mü-əllimin xəbəri olmaz. Bunun ən orijinal səbəbini yenə El-dar müəllim özü izah edibdir, jurnalistin sualına “Otağım-da təmir gedir, cavab verə bilmərəm” deyibdir. Suvaqçı-lardan xahiş edirik, palçıqı tez yaxsınlar, prokuror mətbu-ata cavab versin.

Sözgəlişi, keçən il prokurorluq remonta-filana 3 mil-yon manata yaxın pul axıdıb. Ancaq mətbuat katibinə re-mont vaxtı müvəqqəti sığınacaq verməyə yer tapmır. Baş prokurorluğun son 4 ildə işçilərin geyiminə sərf elə-diği pul isə nə az nə çox: 700 min manata yaxın imiş! Elə bil prokurorlar Paris Moda Evlərindən geyim almı-mış. Zəkir Qaralovu şəxsən Jan Pol Qotye geyindirirmiş, Rüs-təm Usubov Pako Raban-dan paltar almı-mış, canım sənə desin, Eldar müəllim qalstuk almaq üçün İv Sen Lorən-in dükanına gedirmiş (*Yozmağa ehtiyac yoxdur, tanıdqla-rım bunlardır*). Prokuror tutduğu adamlardan baha ge-yinməlidir, bunu başa düşürük, dövlətçilik belə olur. Am-ma bu qədər də çoxdur.

İnzibati idarəçilik sistemində belə detalların önəmi var. Məsəl üçün, son vaxtlar hamı telekanalizasiyalardan şikayətlənir. Deyirlər orda söyüş artıb, verilmiş palatka toyuna dönüb. Hətta aparıcılar özləri də kanalları söyüb tez-tez başqa kanala keçirlər. Bir növ qapalı dairədir: ca-maat TV işçilərini, TV işçiləri camaatı bəyənir. Eyni za-manda, camaat manyak kimi oturub bəyənmediyi şeylə-rə baxır, TV-dəki manyaklar isə “biz xalqın istəyi ilə belə veriliş qayırıq” deyirlər. Heç kimin ağına gəlmir ki, bu mənfur dairə necə yarandı. Halbuki, diqqət eləsən çox aydın görünür. Telekanalizasiyaların belə vəziyyətə gəl-məsi hörmətli Ramiz Mehdiyevin - Prezident Administra-siyası şefinin məqalələri ilə bağlıdır. Daha doğrusu, o məqalələrin azalması ilə. Qabaqlar Ramiz müəllim bu sahəyə ciddi nəzarət edir, TV-ləri tənqid edən yazılar ve-rirdi. Onlar da özlərini yığırdırdı. Ancaq son vaxtlar Ra-miz müəllim nəinki efirləri tənqid edir, hətta özü də efir-lərdə çox az görünür. Nəticə də budur. Bunlar qılinc mü-səlmanıdır, gərək vaxtaşırı qorxsunlar, iynələri vurulsun.

## ABŞ Azərbaycanın təhlükəsizliyi vədində sözdən işə keçir

ABŞ-la Rusiya arasında ziddiyyətlər çoxdandır ki, özünü həm də informasi-ya savaşı müstəvisində göstərməkdədir. İki fəv-qəldövlətin rəsmi şəxslə-rinin üz-üzə gəldikləri beynəlxalq tədbirlərdə, o cümlədən BMT Təhlükə-sizlik Şurasının toplantı-ları çərçivəsində, həmç-i-nin Yaxın və Orta Şərq ö-l-kələrindəki dramatik ha-disələrə münasibətdə bu-nu tez-tez müşahidə elə-mək olar.

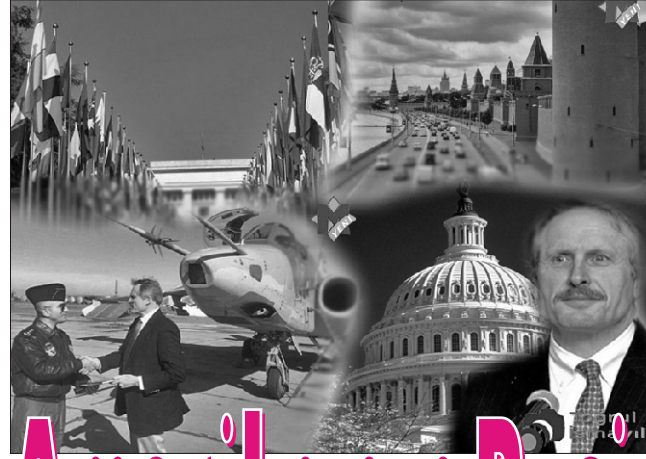
Təbii ki, iki Moskva və Vaşinqtonun köklü maraqla-rının ən çox toqquşduğu böl-gələrdə bunu daha qabarıq görmək mümkündür. Həmin bölgələrdən biri də Güney Qafqaz və onun açar ölkəsi sayılan Azərbaycandır.

Azərbaycan uğrunda Ru-siya ilə ABŞ arasında giz-li-açıq rəqabətin getdiyi sirr deyil. Bu rəqabətin şiddət-ləndiyi məqamda kifayət qə-dər maraqlı bir olay yaşanıb. Belə ki, Birləşmiş Ştatların Azərbaycandakı səfiri Ro-bert Sekuta Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyinin pilotları ilə görüşüb. Bu barədə səfir-liyin rəsmi twitter hesabında məlumat gedib. Məlumatla görə, “görüşdə pilotların Azərbaycanın müdafiəsi uğ-runda xidmətləri və ikitərəfli münasibətlərin gücləndiril-məsi yolları müzakirə edilib”.

Xatırladaq ki, təxminən bir həftə öncə - aprelin 8-də Bakıda Azərbaycan və ABŞ hərbiçilərinin birgə konfransı keçirilmişdi. Müdafiə Nazirli-yinin Təlim və Tədris Mərkə-zində baş tutan konfransda iki ölkə arasında müdafiə sa-həsində həyata keçirilən iş-lər və ikitərəfli əməkdaşlığın perspektivləri, “Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi ilə ABŞ-ın Avropa Komandanlığı ara-sında hərbi əməkdaşlıq üzrə 2016-cı il üçün “İş planı”nın layihəsi müzakirə edilmişdi.

8 aprel tədbirində Azər-baycan Müdafiə Nazirliyinin müvafiq idarə və xidmətlərinin, Silahlı Qüvvələrin üç qo-şun növünün təmsilçiləri, ABŞ tərəfdən isə Avropa Koman-danlığının, ABŞ-ın Azərbay-candakı Hərbi Attaşeliyi və Hərbi Əməkdaşlıq Ofisinin nü-mayəndələri iştirak etmişdilər. Müşahidəçilər isə bu tədbiri ciddi önəm daşıyan və gələ-cək əməkdaşlıq üçün yaxşı perspektiv vəd edən addım ki-mi dəyərləndirmişdilər.

Bu yerdə onu da yada salmaq lazımdır ki, az öncə - ötən ayın sonlarında ABŞ Senatında Azərbaycanın da təhlükəsizliyinin təmin olun-masını nəzərdə tutan qanun qəbul olunub. Sənəddə pre-zident Barak Obamaya bir si-



## Amerikanın Rusiyaya Bakıdan hədə kimi mesajı

Senatın ölkəmiz də daxil, 8 dövlətin müdafiəsini nəzərdə tutan qanunu icraya yönəlir; səfir Sekutanın Türkiyə ilə təlimlərdə iştirak etmiş azərbaycanlı hərbi pilotlarla görüşünün mühüm səbəbi var; Kremlin Azərbaycanda “rəngli inqilab” xəbərdarlığına Vaşinqtonun “dubl” cavabının pərdəarxası...

ra ölkələrlə hərbi əməkdaş-lığın genişləndirilməsi hüqu-qunun verilməsi nəzərdə tu-tulur. Bildirilir ki, ABŞ və NA-TO Azərbaycan, Ukrayna, Gürcüstan, Moldova, Bosni-ya və Hersoqvina, Makedo-niya, Çernoqoriya və Serbi-ya Silahlı Qüvvələrinə yar-dım edəcək, bu ölkələrin təh-lükəsizliyini təmin edəcək.

Təbii ki, yeni səfirin gəli-şindən dərhal sonraya təsa-düf edən və sıralanan bu qə-bil tədbirlər, üstəlik, birbaşa hərbi təhlükəsizliklə bağlı tədbirlər Qərblə soyuq sa-vaşda olan Rusiyani əmə-li-başlı qıcıqlandırır. Təsadüfi deyil ki, Bakıda keçirilən konfransla eyni gündə Moskvada Dövlət Dumasının Beynəlxalq İşlər üzrə komite-sinin sədri, Qərbə qarşı ən sərt mövqeyi ilə tanınan Aleksey Puşkov mətbuat konfransı keçirərək Azər-baycan-ABŞ münasibətləri möv-zusunda sensasion açıqla-malar vermiş, Vaşinqtonu it-tiham eləmişdi.

Puşkov ABŞ-a təhdid xa-rakterli tonda, sanki Bakının adından danışaraq demişdi ki, Azərbaycan Rusiya ilə münasibətlərini ABŞ-a qur-ban verməyəcək. Sitat: “**Bi-zim ümumi sərhədlərimiz, tarixi yaxınlığımız var. Rus və Azərbaycan xalqları ara-sında çox yaxşı münasibət-lər mövcuddur. Azərbaycan hökuməti bunu bilir və on-dan çıxış edir ki, Rusiya onunla qonşu ölkələrdə sta-billikdə və balanslaşdırılmış**

siyasi prosedə maraqlıdır, başqaları kimi dövlət çevri-lişləri həyata keçirmir. Mən-cə, Amerikanın Bakıdakı sə-firliyinin fəaliyyəti bir sıra suallar doğurur - o cümlə-dən onların fəaliyyətinin si-yasi aspektləri. Axı, Ameri-kanın xarici siyasətində “narıncı inqilab” tematikas-ını heç kim ləğv etməyib. ABŞ-ın bir sıra ölkələrdə “narıncı inqilabları” inadla dəstəkləməsi Azərbaycan rəhbərliyi tərəfindən ABŞ-la münasibətlərdə nəzərə ali-nır”. Puşkov “ABŞ-la münasibətlər dövlət üçün çox təh-lükəli olar”, - deyərək dolayısı ilə rəsmi Bakıya xəbərdarlıq da eləmişdi.

Bəllidir ki, Rusiya yetkil-sinin bəyanatına Birləşmiş Ştatlar səfirliyinin sərt cavabı özünü gözəltməyib. Orada deyilirdi: “**ABŞ-ın Azər-baycanın suverenliyinə və müs-təqilliyinə göstərdiyi uzun-müddətli dəstək yalnız söz-lərdən ibarət deyil. Bizim hə-yata keçirdiyimiz fəaliyyət-lər onu göstərir ki, Azər-baycanla tərəfdaşlıq edərək Azərbaycanın ən sabit və tə-rəqqi gələcəyini təmin et-mək istəyirik. Rusiya Duma-sı üzvünün verdiyi bu bəya-natların əsası və dəyəri yo-xdur. Yeri gəlmişkən, dövlət katibinin müavini Entoni Blinken martın 31-də Va-şinqtonda qeyd etmişdi ki, Rusiyanın öz ətrafında hə-yata keçirdiyi fəaliyyət bey-nəlxalq quruluşun əsasına təhlükə yaradır”.**

Belə kəskin söz duelinin ardınca səfir Robert Sekuta-nın azərbaycanlı hərbi pilot-larla görüşməsi və bunu dər-hal ictimailəşdirməsi xüsusi diqqət çəkir və səfirliyin ca-vab bəyanatında vurğulandı-ğı kimi, doğrudan da “ABŞ-ın Azərbaycanın suverenliyinə və müstəqilliyinə göstərdiyi uzunmüddətli dəstəyin yal-nız sözlərdən ibarət olmadı-ğını” təsdiqləyir.

Yeni Amerika Azər-bayca-nı Rusiyadan müdafiə elə-mək məsələsində sözdən işə keçmiş kimi görünür ki, bu da heç şübhəsiz, Rusiyaya Bakı-

dan növbəti mesaj sayılma-lıdır. Bu mesaj diplomatik dil-dən tərcümədə belə anlamaq olar: 1. Ağ Ev Kremlin hər cür təhdidlərinə baxmayaraq, rəsmi Bakı ilə həqiqətən hərbi təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığı genişləndirəcək. 2. Bu, məhz Azərbaycanın si-yasi iradəsi əsasında həyata keçirilən addımlardır.

Pilotlarla görüş habelə, Amerikanın son vaxtlar Tür-kiyə ilə Azərbaycan arasında hərbi əməkdaşlığın inkişafın-dan, ortaq hərbi təlimlərdən məmnun qalması kimi anla-şıla bilər. Bu görüşü həmç-i-nin, Moskvanın Bakıya “rəngli inqilab”la bağlı xəbər-darlığına ABŞ-ın verdiyi növ-bəti cavab reaksiyası və Se-natda qəbul edilən sənədin praktikada real təzahürü saymaq mümkündür.

Gözləyək görək, Ba-kı-Vaşinqton hərbi əməkdaş-lığının qarşılıqlı maraqlar əsasında yeni fazaya keç-məsinə Moskvaya hara kimi dözümlü göstərək...

Kremlin reaksiyasından asılı olmayaraq, bir şey ay-dındır ki, bu gün regiona Ru-siya təhlükəsi heç vaxt olma-dığı qədər realdır. Ukrayna-dakı hadisələr hamıya görkdür. Bu mənada Ba-kı-Vaşinqton münasibətlər-inde səfirin gəlişi ilə atılan “daşların yığılmağa başlan-ması” təqdir edilməyə bilməz - bir şərtlə ki, “yaralı ayı”dan gələn potensial təhlükələr ciddiyyə alınsın.

**Bir** sıra insan haqları təşkilatları və keçmiş diplomatların ABŞ dövlət katibi Con Kerriyə açıq məktub yazaraq insan haqlarını pozan Azərbaycan rəsmilərinə viza qadağası qoymağa, onların səhmlərini dondurmağa çağırması Vaşinqtonun Bakıya sanksiya qərarı verə biləcəyi ilə bağlı vaxtaşırı gündəmə gətirilən mövzunu bir daha aktuallaşdırıb.

AzadlıqRadiusunun məlumatına görə, müəlliflər Azərbaycanın dövlət qurumlarına ABŞ-ın ticarət sahəsində həvəsləndirici yardımlarını dayandırmaya səsləyiblər. "Son bir ildə artan repressiyalar belə yanaşmanı artıq tamamilə faydasız edib. Əgər Qərb həlledici qərarlar qəbul etməsə, biz yaxınlaşan parlament seçkilərində vəziyyətin daha da pisləşəcəyindən qorxuruq" deyər, bildirilir. Məktubda AzadlıqRadiusunun Bakı bürosunun qapaldığı, dövlət rəsmilərinin Qərbə qarşı eybəcər kampaniyada iştirak etdiyi də qeyd edilir. İnsan haqları qrupları hesab edirlər ki, hökuməti tənqid edənlərin həbsləri Bakıda keçiriləcək Avropa Oyunları ərəfəsində "küçələri təmizləmək" siyasəti ilə bağlıdır.

Con Kerriyə açıq məktuba imza atanlar ABŞ dövlət katibinin demokratiya və insan hüquqları üzrə keçmiş köməkçiləri Elliot Abrams, Devid Kramer, ABŞ-ın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Riçard Kozlariç, AzadlıqRadiusunun keçmiş direktoru Cefri Qedmin, "Freedom House" təşkilatının direktoru Mark Laqon, Demokratiya və Şərqi Avropa İnstitutunun direktoru İrena Lasota, AZAD təşkilatından Elmar Şaxtaxtinski, Qorxmaz Əsgərov, Ramiz Yunus və digərləri olub. Lakin diqqətçəkən budur ki, həmin müraciətə imza atanlar sırasında Azərbaycanda fəaliyyət göstərən siyasi partiya və ya ictimai təşkilatın nümayəndəsi yoxdur. Belə iddialar var ki, bu, həmin şəxslərin özlərini həbs və təzyiqlərdən sığortalamasının məntiqi nəticəsidir. Ancaq rəyini soruşduğumuz ekspertlər fərqli fikirlər söylədi.

"Mən imza atmamışam. Atsam, açıq imza ataram və heç kimdən qorxmuram". "Şərqi-Qərb" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Ərəstun Oruculu bunu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Lakin onu da xüsusi vurğuladı ki, ilk növbədə Azərbaycanın problemlərini çalşıb ölkə daxilində həll etmək lazımdır: "İkincisi, bunu hakimiyyət də anlamalıdır ki, əgər onun opponentləri yaranmış problemləri ölkənin daxilində hakimiyyətlə danışıq yolu ilə həll edə bilməyəcəksə, əlbəttə, xaricə üz tutacaqlar. Orda da müxtəlif güclər, maraqlar var və bu maraqlar naminə həmin vasitədən istifadə olunacaq. Bunu nəzərə alaraq hesab edirəm ki, hakimiyyət özünün son davranışları ilə

birmənəli olaraq buna rəvac verib. Təsəvvür edin ki, vətəndaş cəmiyyəti fəallarına ittiham 9-10 il həbs cəzası tələb edir. Bu, ağılasığmaz bir şeydir. Son illər belə bir təəssürat yaranıb ki, Azərbaycanda ən böyük cinayətkarlar, sən demə, vətəndaş cəmiyyətindəymiş. Ölkənin büdcəsini yeyib-talayanlar da, ölkənin maraqlarını satanlar, sərvətlərini talayanlar da onlar imiş". Ə.Oruculun sözlərinə görə, hakimiyyətin bu davranışı sonda buna gətirəcək ki, ölkədə hakimiyyətə opponent olan siyasi qüvvələr, ayrı-ayrı

sanksiya müsbət nəticələrə gətirib çıxarmır. Sanki Azərbaycanı qorxutmaqla nəyə nail olmaq istəyirlər, ancaq bu, mümkün görünmür. Əgər bu məsələlər Azərbaycanda həll olunursa, onda hökumətlə danışığa gedək, nəyə nail olaq. Amerika, ya Avropada oturub danışmaq çox asandır. Mən bilirəm ki, Azərbaycanda çox işlər görülməyib, problemlər var, insanlar həbsdədir. Amma onu da bilirəm ki, heç bir təzyiqlə heç nəyə nail olmaq mümkün deyil. Mən istəyirəm ki, İntiqam, Rəsul, Tofiq, Leyla, İlqar, Xədicə, Anar, digərləri azadlı-

azərbaycanlı olduğu və Azərbaycanı bağlı olduğunu deyər bilmərəm, amma hər halda, soyadı azərbaycanlı olanlar da var. Onlar hansısa səbəbdən Azərbaycanı tərkdən ABŞ-da isti yuva tapan və yəqin ki, Azərbaycana qarşı olan qüvvələrin çətiri altında öz həyat səviyyəsini quran, həyat tərziyi yüksək səviyyədə təmin edən insanlardır. Mənim buna qətiyyətim şübhəm yoxdur". **F.Ağamalı qeyd etdi ki, bu peticisiya ona vaxtilə Azərbaycanda ayrı-ayrı şəxslərin, həmçinin ermənilər tərəfindən təşkil olunan Lenin movzoleyinə,**

# Amerikadakı sanksiya

## çağırışına Bakıdan ilginç reaksiyalar



**Ərəstun Oruculu:**  
"Mən ora imza atmamışam, atsam heç kimdən qorxmuram"

fərdlər, təşkilatlar xarici dəstəyi məmnuniyyətlə qəbul edəcəklər: "Hakimiyyət bu barədə çox ciddi şəkildə düşünməlidir". Politoloq hesab etmir ki, Kerriyə müraciət təsirsiz qalacaq: "Təcrübə göstərir ki, bu cür müraciətlər bu və ya digər şəkildə öz cavabını tapır, cavabsız qalmır".

Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacıli bildirdi ki, sözügedən müraciətin məzmunu ilə tanış deyil: "Tanış olandan sonra bu barədə öz mövqeyimi açıqlayaram".

Hüquq müdafiəçisi **Novella Cəfəroğlu** isə qeyd etdi ki, belə bir müraciət haqqında ona hər hansı məlumat verilməyib: "Axı iddia edirlər ki, biz hökumətə satılmışıq. Lakin mənim birmənəli mövqeyim var və səfirliklərdəki görüşlərdə də bunu açıq deyirəm. Rusiyaya qarşı sanksiyalar verildi, nəse dəyişdimi? Əksinə, sanksiyalardan sonra insan haqları daha çox pozuldu, Nemtsovu öldürdülər. Deməli,



**Novella Cəfəroğlu:**  
"Amerika, ya Avropada oturub sifariş verməklə bu adamları həbsdən çıxara bilməyəcəklər"

ğa çıxsın. Biz canımızı veririk ki, onlar azadlığa qovuşsun. Amma Amerika, ya Avropada oturub sifariş verməklə bu adamları həbsdən çıxara bilməyəcəklər".

**AVP sədri, deputat Fəzail Ağamalı** hesab edir ki, Kerriyə müraciət zaman-zaman söylənilən anti-Azərbaycan qüvvələrinin mövqeyi kimi qiymətləndirilməlidir: "Bunlar Azərbaycanın əleyhinə kampaniya aparan şəxslərdir ki, indi bir araya gəliblər, hansısa səviyyədə koordinasiya olunublar. Onlar vaxtilə fərdi şəkildə dedikləri fikirləri ümumiləşdirərək yenə də böhtan, qərəz, iftira dolu ifadələrin əksini tapan müraciəti imzalayaraq ABŞ dövlət katibinə göndəriblər. Bu, anti-Azərbaycan qüvvələrinin Azərbaycana qarşı növbəti iftirasıdır. Mən birmənəli şəkildə bunun arxasında erməni diasporunu görürəm, birmənəli şəkildə burda erməni izi özünü göstərir. Çox təəssüf edirəm ki, bunların arasında



**Fəzail Ağamalı:**  
"O zaman Azərbaycanı Leninin movzoleyi ilə hədələyirdilər, indi dövlət katibi ilə"

**Sov.İKP MK-ya ünvanlanan peticisiyanı xatırladı:** "O zaman Azərbaycanı Lenin movzoleyi, Mərkəzi Komitənin baş katibi ilə qorxudub çəkirdirdilər, indi də artıq mahiyyət yox, ünvan dəyişib. İndi Azərbaycanı ABŞ-ın dövlət katibi ilə hədələyirlər. Vaxtilə baş katib idi, indi dövlət katibidir. Bu paralellik mənə çox qəribə təəssürat yaradır". **Lakin AVP sədri bu təhdidlərin fayda verəcəyini düşünmür:** "Azərbaycan müstəqil dövlətdir. Bu cür yazılar, peticiyalar, müraciətlər əlbəttə, ürək bulandırmıqdan başqa bir şey deyil. Ola bilsin cənab Kerri bundan istifadə edib öz məmurlarına tapşırıq verəcək ki, bu peticisiyadan da müəyyən cümlələri hesabat yazın, getsin. Nəticə etibarilə bu, Azərbaycana qarşı ayrı-ayrı ölkələrdə formalaşan vahid bir anti-Azərbaycan koalisiyasının apardığı şərh, böhtan, iftira kampaniyasının tərkib hissəsidir".

□ **E.PAŞASOY**

## Ədalətə inamin sonu

**Azər RƏSİDOĞLU**



**A**zərbaycanın vicdan simvolu hesab edilən hüquqşünas İntiqam Əliyevə prokuror on il iş-tədi. Azərbaycanda məhkəmə sistemində heç bir zaman inam olmayıb. İntiqam Əliyevin məhkəməsi isə bu inamı daha da sarsıtdı.

Son çıxışlarının birində dövlət başçısı da bəyan etmişdi ki, məhkəmə sistemində ədalətin təntənəsinə nail olmalıyıq. Beynəlxalq təşkilatların təkidi ilə məhkəmə sisteminin islahatı ilə bağlı bir sıra qanunlar qəbul edilib. Lakin bunlar azdır. Digər tərəfdən, məhkəmə-hüquq sistemi ədalətin bərpasını özünün ali məqsədi kimi elan edə bilməz. Məhkəmənin əsas vəzifəsi hüququn aliliyini təmin etməkdir. Hüququn aliliyinin təmini isə bəzən ədalətin "təntənəsinə" mane olur. Məsələn, hüququn aliliyi məhkəmə prosesində qeyri-qanuni yollarla əldə olunmuş dəlil və sübutları nəzərə almamağı tələb edir. Bir sıra hallarda qanunun bu tələbinə riayət edilməsi cinayətkarın cəzasız qalmasına gətirib çıxarır, yəni ədalətin təntənəsinə mane olur. Özü də bilərəkdən.

Formal olaraq tərkib hissəsi olduğumuz "mədəni dünya"da toplum özünün ədalət təkisini iki yolla ortaya qoyur. İlk növbədə məhkəmə-hüquq sistemi ilə buna nail olur. Azərbaycanda bu yolla ədalətin təntənəsinə nail olmağın müşküllüyünü bütün araşdırmaçılar vurğulayırlar. Odur ki, Azərbaycan cəmiyyətində məhkəmə-hüquq sistemi vasitəsi ilə ədalətin təntənəsinə nail olunmasının mümkünlüyü ilə bağlı heç bir illüziya yoxdur. Cəmiyyətin məhkəmə sistemində inamı yoxdur.

İstənilən an qanunlara dəyişiklik edilməsi yolu ilə haqsızları haqlı çıxarmaq olar.

Prezident də vaxtaşırı çıxışlarında bəzi məmurları korrupsiyada ittiham edir və onları cəzalandıracağını açıqlayır. Bu, məqbul variantdır. Lakin cəmiyyətdə ədalətə inam hissini aşılamağa yetərli deyil. Cəmiyyətin "ədalət təkisi"nin nümayişinin yolu azad seçkilərdən keçir. Bizdəki seçkilər haqqında danışmağa belə dəyməz. Onların nəticəsi bütün hallarda dəyişməzdir və öncədən məlumdur. Bir sözlə, burada da mövcud legal institutlar çərçivəsində toplumsal təkpi nümayişi üçün heç bir imkan yoxdur.

İntiqam Əliyevin məhkəməsinə ədalət kimi qələmə verənlərin əməli isə riyakarlıqdan başqa bir nəsnə deyil.

Azərbaycanın faciəsi ondadır ki, hamımız bu və ya digər dərəcədə oğurluqla məşğuluq - aşağıdakılar xırda-para, yuxarıdakılar isə miqyasda. Yuxarılar, demək olar ki, mütləq dözümlülük nümayiş etdirirlər. İmkanları olsa da, aşağıların xırda-para oğurluqlarının qarşısını almırlar. Yalnız bir tələbləri var: aşağıdakıların böyük məsələlərə qarışmasınlar. Aşağıdakıların isə yuxarıdakıların küresəl miqyaslı oğurluğunun qarşısını almağa belə imkanı yoxdur. Ona görə də ədalət naminə oğurluq üstündə tutulanda cəzanın həcmi də bu meyar nəzərə alınaraq müəyyənləşdirilir.

Avropaya inteqrasiya etmədən ədalətli məhkəmə sistemi də yaradıla bilməz. Kənardan görünən odur ki, inteqrasiya prosesinin heç bir nəticəsi olmayacaq. Bu inteqrasiyada nə Azərbaycan, nə də ki Qərb maraqlıdır. Avropanın yeni üzvlərə heç bir ehtiyacı yoxdur. Avropanın Azərbaycanı da problemləri yeterincədir. İqtisadi böhran artıq Avropanın parçalanmasına səbəb olub. Almaniyaya, Fransa kimi supergüclər böhran içində çapalayan Cənubi və Şərqi Avropanın yükünü çiyinlərində daşıya bilmirlər. Yeni üzvlər isə yeni problemlər deməkdir. Almaniyaya ilə Fransa daha bir ağır yükün altına girmək istəmir.

Rəsmi Bakı bəyan edir ki, Avroatlantik məkana inteqrasiya nəticə etibarilə milli ənənələrimizdən imtinaya, total əxlaqsızlığa gətirib çıxaracaq.

Milli əxlaq İntiqam Əliyev kimi dəyərli bir ziyalını 10 il müddətinə zindana göndərməkdirsə, ondan imtina etməyin zamanı çoxdan çatıb...



**Son** vaxtlar onun adı ən çox Azərbaycanlıların Federal Milli-Mədəni Muxtariyyəti - "AzerRos"la bağlı qalmaqallarda hallandır. Azərbaycan hakimiyyətinə, Azərbaycana və onun xalqına münasibətdə ziddiyyətli açıqlamaları və addımları ilə vaxtaşırı gündəmə gələn keçmiş ən yüksək çinli azərbaycanlı məmur da məhz odur.

Söhbət elbəttə ki, "Milyarderlər İttifaqı" kimi tanınan Rusiya Azərbaycanlıları Təşkilatları İttifaqının (RATI) ən odioz fiquru, Azərbaycan baş nazirinin 66 yaşlı sabiq 1-ci müavini, "İstiqlal" ordenli Abbas Abbasovdur. Bəs əslində o, kimdir? Ümid edirik ki, təqdim etdiyimiz yazı bəzi "i"lərin üzərinə birdəfəlik nöqtə qoyacaq.

### Erməni ilə qohumluğun açdığı qapılar...

On dan başlayaq ki, Azərbaycan ictimaiyyətində Abbas Abbasovun Rusiyanın adamı olduğu, Ayaz Mütəllibovdan başlayaraq İlham Əliyevə qədər bütün hakimiyyətlərə dönük çıxdığı, Azərbaycanın milli maraqlarına zidd fəaliyyət göstərdiyi rəyi formalaşmış. Onun barəsində hələ 1990-cı illərin əvvəllərindən etibarən yerlərdə işgəncə materialları da dərc edilib.

Məsələn, faktıdır ki, uzun müddət Abşeronun quşçuluq müəssisələrində baytar kimi çalışmış Abbas Abbasovun 1979-cu ildə kiçik broyler fabrikinə direktor təyin edilməsi erməni Stepan Sitaryanın havadarlığı sayəsində mümkün olub. 1982-ci ildən sonrakı başgicəlləndirici yüksəlişi də o zaman SSRİ maliyyə nazirinin müavini olduğundan SSRİ Plan Komitəsinin sədrliyində irəliləmiş Sitaryanın bilavasitə himayəsi ilə baş tutub.

Sitaryan bu mühüm posta təyin olunandan cəmi bir neçə ay sonra Abbas Abbasov Abşerondakı broyler fabrikindən keçmiş Özbəkistan SSR Dövlət Quşçuluq Sənayesi Komitəsi sədrinin müavini vəzifəsinə irəliləmişdir. İddia olunur ki, onu Sitaryanla təkzə işbirliyi yox, həm də qohumluq əlaqələri bağlayır. Özü dəfələrlə təzkiyə etmiş, bildirirdi ki, o, Sitaryanın yaxın qohumu ilə (bir versiyaya görə, bacısı ilə) ailə qurub.

Bir vaxt indiki hakimiyyət komandasında təmsil olunmuş, yerlərdə informasiyalı şəxs kimi tanınan politoloq Qabil Hüseynliyə görə, Abbas Abbasov mənşəcə Azərbaycanın yerli əhalisi ilə yox, Şimali Qafqazla bağlıdır. Keçmiş Sovet İttifaqındakı erməni siyasi mafiyasının, indi isə Rusiyanın Abbasova stavka etməsinin sirri də burda gizlənilir. Bu şəxsin hakimiyyət pillələri ilə sürətlə yuxarıya doğru irəliləməsinin səbəbi də onun Azərbaycanın əleyhinə planlara asanlıqla cəlb edilməsi ilə bağlıdır.

### Siyasi dönüklüyə aparan yol...

2013-də, Azərbaycanda prezident seçkiləri ilində mübhəm "Milyarderlər İttifaqı" layihəsi ortaya çıxanda jurnalist Eynulla Fətullayevin ortaya çıxardığı araşdırmalarda vurğulanırdı ki, Abbas Abbasov müəyyən dairələrin və Rusiya ilə sıx bağlı olan imkanlı azərbaycanlıların dəstəyini alaraq "Qərb regionunun lideri" kimi prezidentliyə iddia etməyə çalışır.

Burdaca qeyd edək ki, Özbəkistanda olarkən o, erməni müstəntiq Telman Qdlyanın özbəklərə qarşı başlatdığı hüquqi soyqırma - məşhur "özbək işi" nə dəstək veridiyinə görə özbəklərin nifrətini qazanıb və oranı tərk etməyə məcbur olub. Bundan sonra o,

yenə Moskvadakı gizli əlin dəstəyi ilə Abşeronda iri quşçuluq müəssisəsinə direktor gətirilir. Bu təyinatda isə Azərbaycan Plan Komitəsinin o zamankı sədri kimi birbaşa Sitaryana tabe olan və müəyyən istisnalarla yaranmış eks-prezident Ayaz Mütəllibovun xüsusi rolu olur.

Ayaz Mütəllibov vəzifədə yüksəldikcə Abbas Abbasovu da öz arxasınca çəkib aparır: 1990-1991-ci illərdə Abşeron Rayon Partiya Komitəsinin birinci

məyni gözləyirdi. Bəlkə də inanmayacaqsınız. Ayaz Mütəllibov, öz xilaskarını Bakıya aparıb hakimiyyətə təhvil verməyə kim gəlsə yaxşıdır?! Bəli, məhz həmin bu Abbas Aydın oğlu Abbasov! İslam Kərimovun etchəkən məşinının boğazına salınmış və sonradan məhz Mütəllibov tərəfindən xilas olunmuş Abbasov...

Abbasov digər məmurlarla birgə nəinki Mütəllibov, həm də ondan sonra gələn iki dövlət başçısını - Yaqub Məmmədovu, Elçibəyi də arın-arxayın satdı..."

oturub Rusiyanın, dolayısı ilə onun müttəfiqi Ermənistanın marağına işləyən məmur kimi cənab Abbasov bu işi "uğurla" gördü, axırda da "İstiqlal" ordeni alaraq özünün dediyi kimi, "uğurlu" istefaya getdi, indi də "Milyarderlər İttifaqı"nın sədridir, bir azdan «AzerRos»un prezidenti kimi leqal şəkildə də Putinin yanında oturacaq. Belə çıxır ki, Rusiyanın Azərbaycanı MDB-yə cəlb etmək üçün qeyri-rəsmi taxil embarqosu tətbiq edilmişdi. Bu zaman rəsmi dövlət qəzeti xəbər verirdi ki, Abbas Abbasov Moskvaya gedərək "şəxsi əlaqələri" sayəsində taxil embarqosunun qaldırılmasına nail olub. Sabiq quş həkiminin belə mürəkkəb geosiyasi tapşırığın öhdəsindən necə gəldiyi haqda isə heç bir məlumat verilmirdi. Ona nə vəd verilmişdi? Belə "qəhrəman" obrazı təsadüfənmi yaradılırdı?

### "Milyarderlər İttifaqı" tipli anti-Azərbaycan

Moskva, həm Ankara, həm də Mahaçqalada Azərbaycanla bağlı tədbirlərdə fəallığı Kremlin Azərbaycanın gələcəyi ilə bağlı planlarını əks etdirməklə yanaşı, həm də onun özünün siyasi iddialarını bürzə verirdi.

Bu, həm də Ayaz Mütəllibov, Yaqub Məmmədova, Əbülfəz Elçibəyə dönük çıxmış Abbas Abbasovun Heydər Əliyevə və hazırkı dövlət başçısı İlham Əliyevə əsl münasibətini göstərdi...

Qabil Hüseynli deyir ki, Abbas Abbasov əslində heç vaxt Azərbaycan siyasi hakimiyyətinə

### Abbasov "AzerRos"u necə və niyə parçaladı?

Abbas Abbasovun müxtəlif vasitələrdən istifadə etməklə "AzerRos"u ələ keçirməsi və Rusiyada azərbaycanlıların ikinci böyük təşkilatını faktiki olaraq məhv etmək məqsədinə çatdırmasını erməni lobbisinə hədiyyədən başqa bir şey adlandırmaq çətinidir. Onun bu hərəkətlərinə etiraz edən qurum üzvləri 2015-ci il yanvarın 17-də təşkilatın ümumi rəhbərliyinə qurultayın keçirdilər. Qurultayda Abbasovun başçılıq etdiyi "Ağsaqqallar Şurası" ləğv edildi.

Lakin Abbasov qurultayın qərarını saymadan, diasporumuzun bəzi nümayəndələrini aldadaq, fevralın 20-də tələsik, bağlı qapılar arxasında, yalnız 4 regional təşkilatın iştirakı ilə öz "qurultayını" keçirdi. Azərbaycanlıları özündən ayıraraq, dağıstanlı döyüşçülərin və polisin arxasında gizlənərək, "AzerRos" Federal Şurasının digər üzvlərini, o cümlədən regional və yerli milli-mədəni təşkilatların nümayəndələrini "qurultaya" buraxmadı, üstəlik, onlara qarşı güc tətbiq etdirdi.

### Milli xəyanət yoluna davam - Abdulatipovla birgə!..

Bu adam həm də Azərbaycanın həyata keçirdiyi enerji layihələrini engəlləmək üçün aldığı təlimat əsasında əməli tədbirlər görməyə çalışır. "Milyarderlər İttifaqı"nın yaradılması, diasporumuzun bu qurumun çətri altında birləşdirilməsi, sonrakı mərhələdə Rusiyadakı azərbaycanlıların Azərbaycan dövlətinə qarşı qaldırılması, paralel surətdə şimaldakı separatçı qüvvələrin fəallaşdırılması, daxiləki "beşinci kolon"un hərəkətə gətirilməsi planları həm də "Cənub" qaz dəhlizini reallaşdırmağa çalışan Azərbaycan hakimiyyətini bu addımdan çəkəndirmək məqsədi daşıyır.

Sirr deyil ki, Azərbaycan bu və ya digər təzyiqləri neytrallaşdırmaq üçün "dənizlərlə çıxış strategiyası" yürüdü. Bu zaman millətist dövlətlər kimi hərbi təzyiqlərdən qaçmaq istəyən Azərbaycanın üstünlük verir. Artıq Türkiyənin Ceyhan, Gürcüstanın Kulevi limanları ilə bağlı atılmış addımlar məlumdur.

Prezident İlham Əliyev son müşavirədə Qazaxıstan limanları ilə bağlı da anons verdi. Mediaya sızmış məlumatlara görə, Azərbaycan hökuməti Dağıstanda Mahaçqala limanının özəlləşdirilməsində də iştirak etmək istəyir. Lakin hazırda limanın Dağıstanın prezidenti Ramazan Abdulatipovla Abbas Abbasov tərəfindən özəlləşdirilməsi prosesi gedir. Beləcə, bəlli çevrələr Azərbaycanın dəniz limanları şəbəkəsi yaratmaq kimi strateji planını Abbas Abbasovun əli ilə engəlləyir.

□ **Analitik xidmət**

# "İstiqlal" ordenli siyasi dönük - Abbas Abbasov

"Milyarderlər İttifaqı"nın ən odioz fiqurunun, baş nazirin sabiq 1-ci müavininin gerçək tərcümeyi-halındakı şok məqamlar - bu yazıda!..

katibi, rayon Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri, Azərbaycanın dövlət müşaviri vəzifələrində işləyir. 1992-ci ildən isə Azərbaycan Respublikası baş nazirinin birinci müavini vəzifəsinə təyinat alır. Ancaq sonrakı dövrdə Abbasovun Mütəllibovla bağlı tutduğu mövqə bu adamın nə qədər dönük olduğunu açıq göstərir.

**E.Fətullayev yazır:** "Vicdan A.Abbasov kimi məmurlardan ötrü həddən artıq mücərrəd anlayışdır. Abbas Abbasovla vicdan arasındakı uçurumun nə qədər dərin olduğunu görmək üçün Azərbaycanın 26 hökumət komissiyasının sədri olmuş bu adamın rəngarəng bioqrafiyasından birçə faktı göstərmək kifayətdir: Özbəkistan Quşçuluq Sənayesi Komitəsinin sədr müavini postunu tutan Abbasov 1989-cu ildə həbs etmişdir. Abbasov heç vaxt disident və antisovet baxışlara malik adam olmayıb. Onu Özbəkistan Kommunist Partiyası MK-nin hamiyə tanış birinci katibi, bu ölkənin indiki prezidenti İslam Kərimov həbsxanaya salmışdı. Ona görə ki, o, oğurluq etmişdi. Abbas Aydın oğlunu kifayət qədər uzun türmə həyatı, ağır cəza gözləyirdi.

Abbasovun bu ağır cəzadan yalnız Azərbaycan KP MK-nin o vaxtkı I katibi Ayaz Mütəllibovun məsləhəti ilə xilas etdi. Əgər Mütəllibov olmasaydı, biz Abbas Abbasov adlı adamın varlığını heç vaxt xəbər tutmazdıq. Bundan əlavə, Mütəllibov "zek" Abbasovun tam şəkildə reabilitasiya edib onu hakimiyyətin zirvəsinə qədər ucaltdı. Prezident Mütəllibovun istefa verdiyi günə qədər A.Abbasov onun müşaviri postunu tutdu!..

1996-cı ildə Mütəllibov demək olar ki, məhbusa çevrilmişdi. Yeltsin hakimiyyəti dövründə Rusiya baş prokuroru Skuratov Mütəllibovun Azərbaycan hakimiyyətinə təhvil verməyi qərara almışdı. Əllərində qandal təcridxanada oturan Mütəllibov konvoyun gəl-

### AXC hakimiyyətindəki mübhəm fəaliyyətin pərdəarxası

AXC hakimiyyəti zamanı onun fəaliyyəti tam qaranlıq səhifələrdən ibarətdir. Bir fakt: o vaxt Ermənistanla müharibə edən Azərbaycana təzyiqlər göstərmək və Azərbaycanı MDB-yə cəlb etmək üçün qeyri-rəsmi taxil embarqosu tətbiq edilmişdi. Bu zaman rəsmi dövlət qəzeti xəbər verirdi ki, Abbas Abbasov Moskvaya gedərək "şəxsi əlaqələri" sayəsində taxil embarqosunun qaldırılmasına nail olub. Sabiq quş həkiminin belə mürəkkəb geosiyasi tapşırığın öhdəsindən necə gəldiyi haqda isə heç bir məlumat verilmirdi. Ona nə vəd verilmişdi? Belə "qəhrəman" obrazı təsadüfənmi yaradılırdı?

Ozamankı müdafiə naziri Rəhim Qaziyevin açıqlamalarında bildirirdi ki, Kəlbəcərin işğalı ərəfəsində Azərbaycanı MDB-yə cəlb etmək üçün açıq şəkildə təhdid edən Rusiya müdafiə naziri Pavel Qraçovla gizli danışıqlarda iştirak edənlərdən biri məhz Abbas Abbasov olub.

**"Bizim Yol"un 19 yanvar 2013-cü il tarixli sayında baş redaktor Bahəddin Həziyevin "MTN məni və Qənimət Zahidi tutmaq istədi..." başlıqlı müəllif yazısı dərc olunub. Məlum hadisələrin qısa tarixçəsinin əks olunduğu və işin görünməyən tərəflərinə diqqət çəkildiyi məqalədə çox önəmli bir nüans yer alıb. Müəllif yazır:** "Bu məsələ - silah qalmaqalı (Rusiyanın Ermənistanla 1 milyard dollarlıq silah verməsi nəzərdə tutulur - red.) hər dəfə gündəmə gəldikcə dərhal Azərbaycanın baş nazirinin keçmiş birinci müavini Abbas Abbasov yadıma düşür. Hələ 1998-ci ildə bu məsələ açılarda Rusiya-Azərbaycan-Ermənistan üçtərəfli komissiyası yaradıldı və biz tərəfdən bu komissiyanın sədri Abbas Abbasov oldu. Bir-iki dəfə formal iclas keçirildi, sonra isə böyük "müvəffəqiyyətlə" unuduldu. Azərbaycanın hökumətində



### layihələrinin əsas memarı

2005-ci ildə istefaya gedib yalnız özəl biznes fəaliyyəti ilə məşğul olacağını bildirsə də, çox keçmədən Abbas Abbasov Moskvanın Azərbaycana qarşı planlarına cəlb edilir və Rusiyadakı həmyerlilərini öz ətrafında birləşdirməyə çalışır.

Abbasov Rusiyanın hakimiyyət dairələrində öz əlaqələrini inkişaf etdirməklə yanaşı, həm də Telman İsmayılov, Vahid Ələkbərov, Araz Ağalarov kimi milyarderləri öz təsiri altına salmağı, "Milyarderlər İttifaqı" adlandırılan və Kremlin layihəsi olduğu şübhə doğurmayan bir təşkilatın çətri altında birləşdirməyi, sonra da Ramazan Abdulatipov başda olmaqla, Dağıstanın siyasi elitasına nüfuz etməyi bacarır.

A.Abbasovun personasının süni şəkildə qabardılması, onun ətrafında güclü təşkilatın formalaşdırılması, eyni zamanda həm

və Heydər Əliyevə qarşı loyallıq münasibətdə olmayıb. Onun münasibətlərinin hamısı üzde olub. Arxada isə tam başqa adam olub...

Azərbaycan tarixinin ünlü simalarından olan, torpaqlarımızı vahid dövətdə birləşdirən, Qafqazın Rusiya tərəfindən işğalını 100 il ləngitmiş Nadir şahı lənətləmək üçün Mahaçqalada keçirilən tədbirdə Abbasovun çıxışı isə onun tariximizə və xalqımıza münasibətini göstərdi.

Təsadüfi deyil ki, 2013-cü ildə Rusiyada miqrantlara qarşı qaydalar sərtləşdirildikdə və Biryulevo hadisələrindən sonra həmyerlilərimiz ciddi sınıqlarla üz-üzə qalanda Abbasov "Prezident hotel"de keçirilən tədbirdə çıxış edərək rəsmi Moskvanın miqrasiya siyasətini dəstəklədiyini bəyan eləmiş və problemin ağırlıq yükünü Azərbaycan dövlətinin və soydaşlarımızın üzərinə atmaqdan çəkinməmişdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında  
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına  
Dövlət Dəstəyi Fondu

# KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,  
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında  
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,  
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

# Qarabağ



\*\*\*\*

Sadalanarlardan belə qənaət hasil olur ki, ABŞ yaxın perspektiv üçün Qarabağ ixtilafının həllinə yönəlik xüsusi bir təşəbbüskarlıq göstərməyə hazırlaşmır. Görünür, Amerikanın "beyin mərkəzləri" ölçüb-biçib, hesablayıb və Obama hökumətinə məsləhət görüb ki, boş yerə pul xərcləməsin, dünyada indi Qarabağ ab-havası deyil, Qarabağın vaxtına, növbəsinə hələ qalır.

Bu da o anlama gəlir ki, konflikt zonasında müharibə riskləri artmaqda, Rusiyanın münaqişə ilə manipulyasiya edib Bakı və İrəvana güclü təzyiqlərini saxlamaqda davam edəcək. Kremlin Qarabağ məsələsində izlədiyi əsas hə-

**Belə** görünür, 2015 Dağlıq Qarabağ məsələsinin dinc yolla həlli danışıqlarında ən uğursuz, ən durğun illərdən biri kimi tarixə düşəcək. Şübhə yox ki, bu durğunluğa qondarma erməni soyqırımının "yubiley" törəməsi də öz möhürünü basacaq və basmaqdadır. Ən azı ona görə ki, saxta "genosid" iddiaları və bu iddialara dəstək münaqişə tərəfləri arasında etimadsızlıq mühitini daha da gücləndirəcək - həm də qeyri-müəyyən müddətə.



Lakin başqa ənənəvi və qeyri-ənənəvi təsir faktorları da var. Hansılar ki, Azərbaycanın iradəsindən kifayət qədər kənardadır. ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri olan Rusiya ilə ABŞ arasında həlli uzanan Ukrayna böhranına görə yaşanan "soyuq savaş" bu qəbildəndir. Çünki bir çox analitiklərə görə, Moskva Güney Qafqaza və buradakı münaqişələrə Ukraynadakı mümkün geosiyasi uğursuzluğa görə revanş variantı kimi baxır, regiondan Qərbi vurub birləşməyə çalışmaq üçün son fürsət kimi qiymətləndirir.

Belə vəziyyətdə, yeni iki əsas həmsədr dövlət arasında münasibətlərin gərgin olduğu dövrdə vasitəçilərin böyük əmək sərf edib Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri arasında daha bir görüş təşkil etməsi hansı real nəticəni verə

bilə bilər? Demək, Fransa prezidenti Fransua Ollandın aprelin sonunda İrəvan və Bakıya edəcəyi səfər çərçivəsində aparacağı Qarabağ danışıqlarından da möcüzə gözləməyə dəymir.

Hətta istisna deyil ki, Azərbaycan tərəfi bu dəfə Serj Sərkisyanla görüşə lüzum görməyərək, sadəcə, təklifi çevirəcək. Bu barədə Azərbaycan rəsmilərindən biri anons da edib. Hər halda, acı gerçək budur ki, indiki mərhələdə konfliktin həllində köklü dönüş Fransanın, Avropanın yox, yalnız ABŞ və ya Rusiyanın ciddi və səmimi təkanları nəticəsində mümkün ola bilər. O da üfəqdə görünür.

\*\*\*\*

Bu arada məlum olub ki, ABŞ Türkiyə və Azərbaycanın Ermənistanla barışıq proqramlarına yönəlik vəsaitləri azaltmağı qərar alıb. "ABŞ-in

# Qarabağ məsələsində "xalq diplomatiyası" arxivə verilir

Münaqişənin həllində işıq ucunun görünməməsi ABŞ-ı öz taktikasına yenidən baxmaq zorunda qoyub; Vaşinqton Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanla barışıqına yönəlik layihələrə ayırdığı vəsaiti azaldı; Ağ Evin tezliklə sülh əldə olunmasına inamsızlığının arxasında nə durur?

**Ermənistandakı səfirliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr ofisinin həyata keçirdiyi proqramlar üzrə, o cümlədən Ermənistan və Türkiyə, Ermənistan və Azərbaycan arasında barışıq proseslərinə yönəlik proqramlar üzrə ayrılan vəsaitlərdə azalmalar olacaqdır.** Musavat.com-un erməni qaynağına istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə Amerikanın Ermənistandakı səfiri Riçard Millz bildirib.

Diplomatın sözlərinə görə, bir sıra yeni qlobal təhdidlər, o

sıra Ebola virusu, səhiyyədə beynəlxalq böhranla bağlı məsələlər, Ukraynaya kömək və İŞİD-lə mübarizə zərurətinin təsiri altında "prezident Obama başda olmaqla, ABŞ rəhbərliyi ayrılan vəsaitlərin məbləğinə yenidən baxıb". "Bu addımlar çərçivəsində həmçinin USAID proqramı üzrə Ermənistanla ayrılan vəsaitlər də azaldılıb" - əlavə edib səfir.

\*\*\*\*

Bəs belə bir qərar hansı imperativdən qaynaqlanır, ABŞ Türkiyə-Ermənistan, Azərbaycan-Ermənistan barışıqına niyə inanmamağa başlayıb? Doğrudanmı səbəb Birləşmiş Ştatlar üçün yaranan yeni qlobal təhdidlərlə bağlıdır?

İnanırsınız deyil. Ən azı varlı və qüdrətli ölkə kimi "xalq diplomatiyası"na, bənşə ayrılan vəsaitlər Amerikanın digər daha qlobal və humanitar layihələrə ayırdığı məbləğlərlə müqayisədə çox kiçikdir.

Gerçək səbəblər əslində bir neçə ola bilər. **Birincisi**, mümkündür ki, indiyədək ayrılan vəsaitlər səmərəli istifadə olunmayıb, müəyyən QHT-lər, şəxslər tərəfindən təyinatdan kənar xərclənərək mənimlənilib və bu üzündən onların bundan sonrakı təyinatı sual altına düşüb.

**İkincisi**, fakt budur ki, bu layihələr nə Azərbaycan və Ermənistan cəmiyyətləri arasında nə hansısa inam və etimad körpülünün yaranmasına gətirib, nə də Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin açılması məsələsinə təkan verib. Əksinə, vəziyyət bu sahələrdə



indi daha mürəkkəb və ümitsiz görünür. Üstəlik, Azərbaycanda da, Ermənistanda da "xalq diplomatiyası"nın müxtəlif fiqurları təqib edilir, həbsə salınır. Uydurma soyqırımı ətrafında güclənən ajiotaj isə Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin yaxın və ya orta perspektivə açılmasını əlçatmaz edib.

**Üçüncü mühüm amil** elbəttə ki, Rusiyanın Dağlıq Qarabağ məsələsində münaqişə tərəflərinə destruktiv təsirlərinin artması ilə əlaqədar ola bilər. Vaşinqtonda artıq anlamağa başlayıblar ki, Rusiyanın Qarabağ məsələsinə təsir və müdaxilə imkanları minimuma endirilməyincə "xalq diplomatiyası" da effektiv olmayacaq. Odu ki, onu ən yaxşısı, qeyri-müəyyən müddətə tarixin arxivinə göndərmək, hələlikse amerikalı səfirin dediyi kimi, daha aktual problemlərə özünü doğrulda biləcək vəsaitlər ayrıla bilər.

dəf isə bəllidir - məsələni bəcardıqca uzadıb Azərbaycanla Ermənistanı özündən asılı saxlamaq, onların Qərbbə, Avropa Birliyinə sarı hərəkətini əngəlləmək.

Hələ ki Kreml öz istəyinə nail olur. "Xalq diplomatiyası"nın gündəmdən çıxması da bütünlüklə Moskvanın maraqlarına cavab verir. Çünki şimal qonşumuz münaqişə tərəfləri arasında birbaşa təmaslardan, inam körpüləri yaranmasından həmişə ehtiyat edib. Şübhə yox ki, bundan sonra da əlindən gələni edəcək ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında düşmənçilik ən yüksək həddə qalsın.

Ən azı o vaxta kimi ki Azərbaycan da Ermənistan kimi Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşulmaq qərarı versin. Bakı isə belə bir qərarı çətin ki, verə. Ona görə ki, Ermənistanla bir yerdə olduğumuz acı SSRİ təcrübəsi var...

## Rusiya C-300-ləri Ermənistandan alıb İrana verəcək?



"Rusiya Ermənistandakı C-300-ləri İrana verə bilər". Belə bir iddia ilə Ermənistan saytlarından biri çıxış edib (axar.az). Saytın iddiasına görə, hazırda İran Rusiyanın irəli sürəcəyi bütün variantlar razı salır.

"Rəsmi İran artıq bəyan edir ki, raketləri tezliklə almaq istəyir. Amma İrana da bəllidir ki, bu komplekslərin istehsalı artıq dayandırılıb. Hazırda İran hər iki variant - həm C-300-lərin verilməsi, həm də 4 milyard dolların verilməsi razı salır. Bundan əlavə, Moskvanın qərarı ABŞ və İsraildə narazılığa səbəb olub. Rusiya təkə İrana C-300-ləri verməyəcək, o, həm də burada hiyləgər addım da ata bilər. Məsələn, Moskvada qəflətən Rusiya və Ermənistanın raket məsələləri ilə əlaqədar nümayəndələrinin iclası

keçirilib. Rusiya Ermənistanla C-300 raket komplekslərini verib, lakin onların istifadəsi halları baş verməyib. Bununla bərabər, Azərbaycan və Türkiyə Rusiyanı hər zaman bu komplekslərinə görə qınayırlar. Rusiyanın Ermənistanla verdiyi raketləri alaraq İrana ötürməsi variantı döndərməyə istisna deyil. Bu, həm Türkiyə və Azərbaycanı razı sala, həm də Rusiyanın 4 milyard dollarlıq çərçivədən qaçmasına yardım edə bilər. Ermənistan isə raketlərə də keçinə bilər".

Qeyd edək ki, 2011-ci ildə açıqlama verən Rusiyanın Hərbi Kosmik Müdafiə üzrə Ekspertlər Şurasının həmsədri İqor Aşurbəyli C-300 raket komplekslərinin istehsalının dayandırıldığını bildirmişdi. O, sonuncu dəfə rus ordusu üçün bu istehsalın 1994-cü ildə baş tutduğunu, ixracat üçün istehsalın isə tələbat olmadığına görə dayandırıldığını söyləmişdi.

Onu da xatırladaq ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin bir neçə gün öncə İrana C-300 zenit-raket komplekslərinin verilməsi ilə bağlı qadağanı ləğv edib.



**R**ayon icra hakimiyyətlərinin fəaliyyətlərinin tez-tez tənqid olunur. Mətbuatda elə bir gün yoxdur ki, icra başçıları barəsində müxtəlif xəbərlər yayılsın. Onların arasında təsdiqini tapanlar da olur, bəzən şayiə xarakterli məlumatlar da tirajlanır. Ən sərt tənqidlər isə bölgələrdə görülən işlər, icra başçıların sahibkarlara münasibəti, dövlət vəsaitlərinin abadlıq-quruculuğa xərclənməsi ilə bağlı olur.

İcra başçıların əksəriyyətinin özlərinə yaxın şirkətləri tenderlərdə qalib elan edərək ayrılan vəsaitləri bu şəkildə mənimsədiyi iddia olunur. Bu xəbərlər paytaxtın rayonları ilə yanaşı bölgələrə də şamil olunur.

Son vaxtlar mətbuatda bu kontekstdə tənqid edilən regionlardan biri də Kürdəmirdir. Ceyhun Cəfərov Kürdəmirin icra başçısı vəzifəsinə 1 il yaxındır ki, təyin olunub. Mətbuatda onun fəaliyyəti barədə tənqidi yazılar çap olunur, heç bir iş görmediyi qeyd edilir.

Rayon icra hakimiyyətindən isə bu iddialara rəsmi şəkildə heç bir münasibət bildirilmir. Kürdəmir səfərimiz zamanı reportaj hazırlayarkən icra hakimiyyətinə müraciət etdik. Qarşı tərəfin yayılan məlumatlara, gördüklərimizə münasibətini öyrəndik.

**Kürdəmirde "köhnə bazar" deyilən ərazidə, Babək prospektində yolların yararsız vəziyyətdə olması, kanalizasiya xətlərinin olmaması əhalini narahat edir. Kürdəmir RİH-dən bildirdilər ki, rayondakı problemlərin həlli istiqamətində işlər görülür. RİH rəsmiləri deyir ki, son bir il ərzində rayonda təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilib, əhalinin sosial vəziyyəti yaxşılaşdırılıb:** "Deyilən ərazidə artıq işlər gedir və problem həllini tapır. 1 il ərzində şəhərin küçə və meydanları abadlaşdırılıb, yenidən qurulub. Bunu Kürdəmiri gəzərkən görə bilərsiniz. Qərəzli olmayan hər kəs fərqi hiss edə bilər".

**Kürdəmirin əsas problemlərindən biri də kanalizasiya sisteminin yoxluğudur. Buna dair RİH-dən bildirdilər ki, bu məsələ həll olunmaqdadır, şəhərin Bakı prospektində yeni layihə əsasında 2 metr hündürlüyündə, 2 min 472 metr məsafədə dekorativ hasar tikib təhvil verilib:** "Hasar aqlay və keramik plitələrlə üzənib. Prospekt boyunca yolun hər iki tərəfində 2.5 metr enində mozaik tavalarla üzənmiş piyada yolları çəkilib, bordürlər qoyulub. Prospektde 16 mənzilli, 2 mərtəbəli yaşayış binasının dam örtüyü və binanın fasad hissəsi rekonstruksiya olunaraq yenidən işlənib. Heydər Əliyev, Bakı prospektlərində və Vaqif küçəsində 129 ədəd 2 plafonlu, 10 ədəd 5 plafonlu işıq dirəkləri, 16 ədəd proyektor quraşdırılıb. Yeni bir ildir ki fasiləsiz iş gedir, indi də davam edir. Özünü də görə bilərsiniz ki, işlər intensivləşib. Piyada yollarına mozaik tavalər döşənib".

**RİH səlahiyyətli dedi ki, həyata keçirilən əsas layihələrdən biri uşaq bağçasıdır:** "Regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramının davamı olaraq məktəbəqədər tədris müəssisələri tikilir. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsünə rayon Kürdəmir Rayon İcra Hakimiyyəti də qoşu-



lub. Bu dəqiqə şəhərə bitişik ərazilərdə 2 ədəd 2 mərtəbəli, 100 yerlik uşaq bağçası-körpələr evinin tikintisi gedir. Birində tikinti işləri başa çatdırılmaq üzrədir və hazırda binada son təməlləmə işləri aparılır. Çox gözəl binalardır, hər bir şəraiti var".

**Kürdəmirde bundan başqa, Şəhidlər Xiyabanında şəhid məzarlarının qəbirüstü abidələri üzənib:** "Şəhidlərimizin xatirələrinin əbədiləşdirilməsi məqsədi ilə 8 metr hündürlükdə abidə monumenti yüksəldilib, xiyabanın giriş darvazası təzələnil, xi-

# Kürdəmirde sosial problemlərin həllinə başlanılıb

Əməkdaşlarımız rayonda görülən işlərlə maraqlandı; icra rəsmisi səslənən tənqidlərə cavab verdi



yabanın qarşısında 850 kvadrat asfalt örtüyü döşənib, qala divarını çəkilib. Şəhidlər Xiyabanına bitişik şəhər qəbiristanlığının kənarına 600 metr uzunluğunda müasir üslubda qala çəkilib. Şəhərin dörd yol ərazisi yenidən işlənib, ərazi genişləndirilib, məşinlər üçün dayanacaq salınıb. Dörd yol dairəsi yenidən tikilib, dairənin mərkəzi hissəsində xarici ölkədə hazırlanmış "Alov" simvolik monumenti qoyulub".

**Görülən işlər barəsində danışan RİH səlahiyyətli onu da söylədi ki, mətbuatda həqiqətə uyğun olmayan xəbərlər gedir. Onun sözlərinə görə, jurnalistlər yerində araşdırma aparsa daha yaxşı olar:** "Şəhər mərkəzindəki "Qələbə" parkı əsaslı şəkildə yenidən qurulub. Park ərazisində bir ədəd müasir tipli fontan qurğusu quraşdırılıb. Burada yerləşən Tarix Diyarşünaslıq Muzeyinin dam örtüyü və fasad hissəsi müasir üslubda yenidən qurulub. Hazırda muzeyin daxilində təmir-bərpa işləri aparılır. Həmçinin Bayraq meydanı kompleksinin ərazisi torpaqla doldurularaq hamarlanıb. Bayraq dirəyinin dəmir-beton bünövrəsi tökülüb. "Bayraq muzeyi"nin birinci mərtəbəsinin hörgü və dəmir beton işləri qurtarıb, fontan qurğusunun tikintisinə başlanıb. Çox möhtəşəm bir Bayraq meydanı olacaq. Kürdəmirde Süd Kompleksi fəaliyyət göstərir".

110 min əhalisi olan Kürdəmir sərt iqlim şəraiti ilə məşhurdur. Bir müddət əvvəl qədər rayonda olan içməli su problemi də həllini tapmaqdadır.

□ **"Yeni Müsavat"ın Reportyor Qrupu Kürdəmir-Bakı**



## Xoşqədem Hidayətqızı ANS-də işə başladı

"Veriliş ATV-də olduğu kimi bazar günləri efirə çıxacaq, amma həftəiçi də mənim yeni bir layihədə olacağım nəzərdə tutulur"

ATV-də 5 ildir yayımlanan "Səni axtarıram" layihəsinin müəllifi, aparıcısı, tanınmış jurnalist Xoşqədem Hidayətqızı aprelin 15-dən Azərbaycanın ilk müstəqil telekanalı olan ANS-də işə başlayıb. Bu barədə musavat.com-a Xoşqədem Hidayətqızı məlumat verib. O deyib ki, ANS-də yüksək səviyyədə iş şəraiti var: "Bu gün bizim ilk iş günümüzdür. Çox maraqlıdır. Siz bilirsiniz ki, mən dünya mediası ilə əlaqələri olan bir insanam. Mən ANS-də elə ilk gündə BBC-nin təcürbəsini gördüm. Burdakı iş prinsipi, burdakı işçiyə yanaşma, qaydalar tam mənim istədiyim kimidir. Ona görə də yerdəyişmə bizə çətinlik yaratmadı. Çünki mənim iş prinsipimin ANS-dəki iş prinsipi ilə üst-üstə düşdüyünü gördüm. Necə ki, dünyanın irəlidi gedən media holdinglərində, telekanallarında iş prinsipi, işgüzar mühit var, ANS-də də o şəkildədir. Bir sözlə, bizə burada çox rahatdır".

X.Hidayətqızı aprelin 14-də ANS-in rəhbərliyi ilə də görüşdülərindən danışdı: "Dostlar, mən əvvəl işlədiyim kanaldan ayrılarkən kim "Səni axtarıram"ı seçdisə, onlar da mənimlə ANS-ə gəldi. Çox səmimi, xoş görüş oldu. Hörmətli Vahid müəllim bizə hədiyyələri verdi. İlk təəssüratımız çox yaxşı oldu. Biz özümüz üçün bu qərara gəldik ki, ATV-də nə qədər çox işləyirdikse, ANS-də bundan bir neçə dəfə çox işləməliyik. Çünki burada bir döyüş ruhu, daim birinci olmaq iddiası, əzmi var, daim ən yaxşı iş ortaya qoymaq istəyi var".

**İlk verilişin efirə nə vaxt çıxacağı barədə suala cavabında teleaparıcı məlumat verdi ki, dekorasiyanın hazırlanması prosesi ilə bağlı son işlər gedir, bir neçə günə bitəcək:** "Veriliş ATV-də olduğu kimi bazar günləri efirə çıxacaq. Amma həftəiçi də mənim yeni bir layihədə olacağım nəzərdə tutulur. Bununla bağlı da işlər gedir. Yəqin ki, bununla bağlı ANS açıqlama verəcək. Hər bazar günü eyni vaxtda əziz tamaşaçılarımızı "Səni axtarıram"ı ANS-də izləyəcəklər. Sadəcə, məkanı dəyişmişik və ilk müstəqil telekanalımız olan ANS-də verilişimizi izləyəcəksiniz".

**Verilişin adı və formatının eynilə qalıb-qalmayacağına gəlincə, X.Hidayətqızı vurğuladı ki, formatda müəyyən dəyişikliklər olacaq:** "Əslində mən keçən ilin avqustundan formatda müəyyən dəyişikliklər etmək istəyirdim. Hətta bununla bağlı Vüqar Qaradağlıya və Rauf Dadaşova təklif də etmişdim. Yanvar ayından dəyişiklik ediləcəyini desələr də vaxt gəlib çatanda vədləri yerinə yetirmədilər. Al-bə nəşib etdi, bu ideyaları ANS-də gerçəkləşdirmək imkanı qazandım. Buna görə də ANS rəhbərliyinə təşəkkür edirəm. Adın necə olmasının isə o qədər də böyük önemi, mənə, yoxdur. Yəqin ki, siz də şahidsiniz ki, Azərbaycan ictimaiyyəti o verilişi "Səni axtarıram"dan çox, "Xoşqədem verilişi" deyər çağırırdı. Odur ki, adın ciddi önemi yoxdur. Adı brendə çevirən iş qabiliyyəti, beyin burdadırsa, fərq etməz, nə olur-olsun".

X.Hidayətqızı son günlər yaşanan proseslərdə minlərlə tamaşaçı zəngi aldığına da qeyd etdi. Ona tamaşaçılardan və mediadakı dostlarından, ədalətli insanlardan böyük dəstək gəldiyini vurğuladı və buna görə hər kəsə təşəkkür etdi.

Bəzi saytlarda isə Xoşqədem Hidayətqızının ATV-dən ANS-ə keçməsinin vitse-prezident Seyfulla Mustafayevlə qardaşı Vahid Mustafayev arasında anlaşılmazlıq yaratdığı barədə xəbər yayılıb. ANS Şirkətlər Qrupunun vitse-prezidenti Mirşahin Ağayev isə Xoşqədem Hidayətqızının gəlişinin telekanal daxilində narazılıq yaratmasıyla bağlı xəbərlərə sərt reaksiya verib. M.Ağayev belə bir yalan informasiyanı yayanın ünvanına çox kəskin söyüş söyüb.

□ **Etibar SEYİDAĞA**



# “Əcəb etmişəm...”

**Söyülən Aşıq Namiqdən şok açıqlama: “Bəzi aşıqlar kimi sazı xanımın sinəsinə, göbəyinə sürtməmişəm ki”**

Aşıq Ədalətın efridə söyüş söyməsi ilə bağlı qalmaqla sən-gimək bilmir. Bu məsələdə təkə Aşıq Ədalət deyil, saz havasına oriyental rəqs oynayan rəqqasəni müşayiət edən Aşıq Namiq də qınanılır, ünvanına tənqidlər bildirilir. Bir çox ziyalı şəxslər, yazarlar, hətta aşıqlar belə sazla oriyental rəqsin sintezini pisləyib, olayı “biabırçılıq” adlandırdılar.

Bu barədə “Yeni Müsavat” a açıqlama verən Aşıq Namiq özünü bu cür müdafiə etməyə çalışıb: “Oriental rəqs üçün saz ifa etmişəm, belə əcəb etmişəm. Bu barədə kim mənə sual verəndə yalnız belə cavab verirəm. Axı burda pis nə var ki? Rəqqasə xanım oriyental oynayırdı, mən də ifa ilə onu müşayiət edirdim. Fikir versəz görərsiz ki, hamın vaxt çox yaxşı geyimdə idim. O zalım qızının da geyimi belə olub da, indi neynəmək olar? Bəzi aşıqlar kimi sazı xanımın sinəsinə, göbəyinə sürtməmişəm ki”.

Aşıq qeyd edib ki, qalmaqlı ifasını bundan əvvəl də böyük səhnədə nümayiş edib. Üstəlik, bu ifasına görə tanınmış aşıqlar hətta onun ünvanına tərifi də yağdırıb: “Bu yaxınlarda keçirdiyim böyük konsertdə bu ifanı etmişdim. Həmin vaxt demək olar ki, bütün tanınmış aşıqlar orda idi. Baba Vəziroğlu, Şeyx Əbdül, Manaf da orda idi. Onların hərəsinə bir çıxış verdim, hamısı da öz ifasını etdi. Niyə məhz onda aşıqlar mənə öz iradlarını bildirmədi? Əksinə, hətta mənə

xeyir-dualar da verdilər ki, sən yaxşı aşıqsan, saz sənətində yeniliklər edirsən, sənə uğurlar.

Mən özüm saz havası ilə oriyental rəqsin əleyhinəyəm, lakin mənim ifam elektron sazda olub və bu türk mahnısıdır. Yeni etdiyimə haqq qazandıram. Ümumiyyətlə, bu sənətdə yenilik etməyi çox sevirəm. Məsələn, bir konsertimdə meyxa-naçı Namiq Məna ilə, birində estrada müğənnisi, digərində muğam ifaçısı ilə çıxış etmişəm və s. İndi də rəqqasə ilə ifa etdim və bunda pis bir şey görmürəm”.

“Aşıq havası ilə oriyental rəqs nə dərəcədə doğrudur, bu yeniliyi sizdən əvvəl hansısa aşıq etmişdimi” suala Aşıq Namiq belə cavab verdi:

“Aşıq Tariyeləli var, ilk dəfə belə bir ifa onda olmuşdu. Hətta onun ifasına klip də çəkilib. Mənim uğurlarımı kimlərinə gözələri götürür, gözələri kor olsun onların... Bu gün yalnız öz ayaqlarımın üstündə dayanmışam, hətta Aşıqlar Birliyi belə mənə dəstək olmaq istəmir. Lakin sənətimlə bütün



dünyanı gəzirəm, televiziyalarda çıxış edirəm, hətta türk serialındakı Polad Alemdar rolunu oynayan aktyorla belə görüşmüşəm”.

**Aşıq Namiq ustad sənətkar Aşıq Ədalətın onu söyməsi olayına da öz münasibətini bildirdi:** “Aşıq Ədalət elə bir şəxsiyyətdir ki, onun heç bir sözü müzakirə edilməməlidir. O bizim saz sənətimizin hazırkı şahıdır. Ustad mənim keçirdiyim bütün konsertlərə gəlib, hətta ad günlərimdə belə mənim yanında olub, mənə dəstək verib. Yaranmış olaydan sonra onun evinə getdim ki, ay usta, bu nə məsələdir? O da dedi ki, mənim sənə qarşı heç bir ədavətim yoxdur və əmi kimi həmişə sənin yanında yam. Bununla bağlı kadrlar da yaydım ki, ağzı göyçək jurnalistlər baxıb görsünlər ki, doğru olan nədir”.

**Qeyd edək ki, rəqqasə Aytən efridə onun ünvanına söyüş xarakterli ifadələr işlətdiyi-**

**nə görə Aşıq Ədaləti məhkəməyə verdiyini demişdi. Aşıq Namiq isə artıq rəqqasənin bu fikirdən daşındığını bildirdi:** “Aytən mənə dedi ki, aşıqı məhkəməyə vermək istəyir. Dedim ki, ay qız, sən onu məhkəməyə versən belə heç kim ona heç nə etməyəcək. Aşıq Ədalətın 77 yaş var, üstəlik, o, bizim dəyəri ustadımızdır. İndi əsəbləşib, ağzından söyüş qaçıb, verilişdəki kişilər də utanmadan arvadlara qoşulub hırlıdayırlar. Onlar da özlərinə kişi deyirlər...”

**Aşıq olub keçənlərin bütün günahını televiziyalarda gördüyünü dedi. O, veriliş aparıcılarını savadsızlıqda günahlandırır və Aşıq Ədalətın söyüş videosunu yayınan mətbuat işçilərini qınayıb:** “Hazırda efridlərdə əməli-başlı boşluq yaranıb, savadlı aparıcılar barmaq sayı qəddərdir. Yazıq kişini bir yolla aparıb çıxardılar efridə, sonra da araya salıb əsəbləşdirib belə bir olay

çıxardılar. Hələ bir onun söyüşünə qəh-qəhə çəkib gülürlər. Lap tutaq da ki, aşıq o söyüşü söyüb, onu yaymaqda məqsədləri nə olub? Onu elə bir hala saldılar ki, eşitdiyimə görə, hətta özünü öldürmək istəyib. Aşıq Ədalət bizim saz sənətimizi bütün dünyada mi-

silsiz olaraq təbliğ edib. Budur onların belə bir ustad sənətkara qoyduqları qiymət?!”

Olay haqqında “Yeni Müsavat” a danışan ustad sənətkar Aşıq Ədalət bildirmişdi ki, efridəki söyüş qalmaqla görə özünü bağışlaya bilmir, el qınağına tuş gəlirdi üçün həyatına son qoymaq istəyir.

Prezident təqaüdcüsü Aşıq Ədalətın 77 yaş var. Vaxtilə xalq şairi Səməd Vurğun onun çağışının vurğunu olub. Türk yazıçısı Əziz Nesin onun haqqında belə deyib:

“Ədalətın ifası təkrarsız həyat kimidir. Onun üzü daim təzəliydir, sonu gülüstanlara çıxan dağ çayına bənzəyir. Aşıq Ələsgər söz sənətində kimdir-sə, Ədalət də saz sənətində odur”.

Ustad sənətkar “Qaytarma”, “Baş sarıtel”, “Ruhani”, “Yanıq Kərəm” və başqa saz havalarının bənzərsiz ifaçısıdır.

□ **Xalidə GƏRAY**

## Salyanlı gənc qaçırdığı qızı və onun ailə üzvlərini güllələdi

Salyan rayonunun Yenikənd kəndində Rəşad Məmmədov münasibə zəminində tufəngdən atası açaraq həmkəndliləri Xədicə Didarova, oğlu Xanquluya və qızı Bahara xəsarət yetirib. Daxili İşlər Nazirliyinin saytında verilən məlumata görə, Salyan Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində R.Məmmədov tutulub, hədisə törədilərkən istifadə edilmiş müvafiq sənədi olmayan “TOZ-8” markalı tufəng götürülüb.

Yaralıları xəstəxanaya yerləşdirilib. Faktla bağlı araşdırma aparılır. Virtualaz.org saytının məlumatına görə, R.Məmmədov bir müddət əvvəl Bahar Didarovanı evlənmək məqsədilə qaçırmış. Bundan sonra hərbi xidmətə gedən R.Məmmədov əsgərlikdən qaçırdıqdan sonra B.Didarovanın atası evinə qayıtdığını görüb. O, bunu qızın ailəsinə irad tutub. Münasibə bundan sonra daha da qızışıb. R.Məmmədov sevdiyi qızı döyüb. Ailəsinin buna etiraz etməsi isə məlum faciənin baş verməsinə gətirib çıxarıb.

## 10 özəl klinikaya ağır cəza verildi

Səhiyyə Nazirliyi bir neçə özəl tibb müəssisəsini cəzalandırıb. Bu barədə virtualaz.org saytına nazirlikdən məlumat verilib. Xəbərdə deyilir ki, nazirlik özəl tibb müəssisələri tərəfindən göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması və qanunsuz tibbi xidmətlərin göstərilməsinin qarşısının alınması üçün nəzarət tədbirlərini gücləndirib. Aparılmış yoxlamalar nəticəsində 10 tibb müəssisəsində əhaliyə tibbi xidmətinin göstərilməsi zamanı nöqsanlara yol verildiyi və mövcud normativlərin tələblərinə riayət edilmədiyini aşkar olunub.

Onlardan 4 tibb müəssisəsinə nöqsanların aradan qaldırılması barədə xəbərdarlıq edilib, 4 tibb müəssisəsinin lisenziyasının fealiyyəti yoxlamalar zamanı aşkar olunmuş nöqsanların aradan qaldırılana qədər dayandırılıb, 1 müəssisənin stasionar tibbi xidmət üzrə bir sıra işləri, digərinin isə tam olaraq stasionar xidməti ləğv edilib. Eyni zamanda xüsusi razılıq (lisenziya) olmadan tibb fealiyyəti ilə məşğul olan və ya mövcud lisenziyanın əlavəsində göstərilənlərdən kənar işlər həyata keçirdiyinə görə 10 özəl tibb müəssisəsi barəsində Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 64.1-ci maddəsinə uyğun olaraq inzibati tənbeh növü kimi cərimə tətbiq edilib (ümumiyyətlə 155 min manat). Nazirlik lisenziya olmadan fealiyyət göstərən və lisenziyasının əlavəsində müvafiq iş və xidmətlər qeyd edilməyən müəssisələrə müracət etməməyi, bununla da sağlamlığı təhlükə altına qoymamağı tövsiyə edir.

### Başağılığı

KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu, AXP sədri Pənah Hüseyn, AZDP sədri Süleyhəddin Əkbər, VIP sədri Əli Əliyev, Aydınlar Partiyasının sədri Qulamhüseyn Əlibəyli, ALDP sədri Fuad Əliyev Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayevə qarşı

Şahzadənin vəfatından kədərləndiklərini bildirirlər, dərin hüznə başsağılığı verirlər.

Müsavat Partiyası Biləsuvar rayon təşkilatı müddətdən artıq hərbi xidmətdə olan Şahmurad Hilal oğlu Əlizadənin şəhid olmasından kədərləndiyini bildirir, şəhidin ailəsinə dərin hüznə başsağılığı verir.

## Dünyaca məşhur olan Qırğızıstan balı və müalicəvi bal məhsulları Azərbaycanda

- An südü
- Mumiya
- Möhtəşəm ağ bal
- İssık-Kul balı
- Esparset balı
- Çayek balı
- Karkıra balı və s.

**Xalisi yalnız bu ünvanda:** Bakı şəhəri, Neftçi Qurban küçəsi 119

Tel: (012) 491-23-82; (051) 922-15-71

## Kisilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- \* Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- \* Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- \* Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- \* Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- \* Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- \* Prostat adenoması (vazidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- \* Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- \* Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- \* Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- \* Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- \* Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- \* Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- \* Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- \* Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- \* Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- \* Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- \* Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- \* Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- \* Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- \* Saqların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- \* Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- \* Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- \* Onurğa sütununun yırtığı, qulunclarm dərmanatsız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra  
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

### Elan

Təcili sərfəli qiymətə 4 otaqlı mənzil satılır. Nərimanov Məhkəməsinin heyətində, Stalin layihəli daş binada 4 otaqlı əla təmirli mənzil satılır. 4/2, ümumi sahəsi 120 kv.m, kupe şkaflı, geniş, işıqlı otaqları, döşəmə mozaika parket, mətbəx və digər bütün mebellər, böyük vanna otağı, cakkuzi, sakit, təmiz həyəti, parkovka yeri var. Qiyməti 190 min manat. Bundan əlavə 2 maşınlaq daş qaraj da satışdadır. (36 kv.m. qiyməti-50.000 AZN.) Mənzilin bütün sənədləri qaydasındadır, mebelləri ilə bir yerdə satılır.  
Tel: (051) 984-90-63

## Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur “Karl Etorts” firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34



**M**illi valyutanın qəflətən ucuzlaşmasından bir müddət sonra Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları barədə həyəcan təbili çalması manatla bağlı narahatlığı artırır. Artıq hökumət açıq şəkildə deməyə də, manatın məzənnəsini sabit saxlamaqda acizliyini nümayiş etdirir. Həmçinin dövlət ehtiyatlarının azalması, neftdən gələn gəlirlərin də əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi hökuməti çətin duruma salıb. Ekspertlər isə bildirirlər ki, hökumət təcili olaraq əlavə tədbirlər həyata keçirməlidir. Əks halda, iqtisadiyyatda qarşısalmaz proseslər başlanı bilər.

**Ekspert Samir Əliyev** muşavir.az-a açıqlamasında bildirir ki, vəziyyət olduqca ciddi və çıxış yolları axtarılmalıdır: "Son günlər orta hesabla valyuta ehtiyatı milyard yarım azalıb. Və son dörd ayda Mərkəzi Bankın ehtiyatı 5,5 milyard dollar azalıb. Bu tendensiya davam edərsə, bilməylik ki, təxminən 6 aylıq valyuta ehtiyatımız qalır. Ola bilsin, müəyyən bir dövrdə valyuta ehtiyatının azalmasında ləngimə olacaq, azalma tempi aşağı düşə bilər. Və yaxud da orta hesabla indiki temp qalacaq. Əgər manata təzyiç çox güclü olarsa, neftin qiyməti bahalaşmazsa, panika aradan qalxmazsa, o deməkdir ki, yaxın altı aya Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatı bitəcək. Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatının qurtarması narahat doğuran bir məqamdır. Bu gün faktiki olaraq Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatı Azərbaycanca bir illik idxalın həcmi ilə bərabərdir. Hələ ki normal hədd və beynəlxalq standartlara görə, adətən üç aylıq idxalın həcmi ilə bərabər vəziyyət kritik hədd sayılır. Hələ ki bizdə təhlükəli həddə deyil. Amma narahatlıq doğuran azalmanın belə sürətlə getməsidir".

**Ekspertin sözlərinə görə, valyuta ehtiyatı tükənməmiş də manat üçün problemlər yaranması gözlənilir:** "Artıq valyuta ehtiyatı müəyyən bir həddə çatdı, tutaq ki, 4-5 milyard dollara çatdı, vəziyyət ciddiləşəcək. Artıq manata təzyiç daha da artacaq, manatın ucuzlaşması prosesi sürətlənəcək. Ehtiyat təxminən 4-5 milyarda çatdı, Mərkəzi Bank ikinci bir devalvasiya addımı ata bilər, manatın yenidən ucuzlaşmasına gedə bilər. Əgər valyuta ehtiyatı qurtararsa, yəni bu halda artıq manatın kəskin ucuzlaşması gözlənilir. Ucuzlaşma artıq dəfə 34 faiz deyil, bir neçə dəfə ola bilər. Bu, çox təhlükəli haldır. Çünki manatın arxasında valyuta ehtiyatı durur və valyuta ehtiyatı imkan verir ki, manatın kursunu saxlayaq".

**Ekspert Əkrəm Həsənov isə qeyd edib ki, manatın dollara süni məzənnəsini Mərkəzi Bank valyuta ehtiyatları hesabına saxlayır:** "Əhalinin manata etibarını bərpa olunmadığı şəraitdə bu siyasət davam edərsə, ehtiyatlar əvvəl-axır tükənə bilər. Nəticədə manat təsəvvür edə bilmədiyimiz dərəcədə devalvasiyaya məruz qala bilər. Faktiki

# Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatı bitir - manat yenə ucuzlaşacaq...

Valyuta ehtiyatlarımız iyundan tez ölkəyə gətirilə bilməz, ekspertlər bildirirlər ki, manatı təsəvvür edə bilmədiyimiz dərəcədə devalvasiya gözləyir, Mərkəzi Bank təcili olaraq ölkədən valyuta axınının qarşısını almalıdır...

lazımsız kağız parçasına çevrilə bilər. Düzdür, hələ Neft Fondunun da ehtiyatları var. Lazım gələrsə, həmin ehtiyatların da bir qismi Mərkəzi Bankın sərəncamına verilə bilər. Amma hər halda, həmin ehtiyatlar da məhduddur. Buna görə də Mərkəzi Bank təcili olaraq ölkədən valyuta axınının qarşısını almalıdır. Əks halda, bizi daha kəskin devalvasiya gözləyə bilər".

**Ekspert Rövşən Ağayev isə vurğulayıb ki, iqtisadiyyat manatsızlaşır:** "Mərkəzi Bankın bu gün açıqladığı məlumata görə, "pul bazası" göstəricisi 2012-ci ilin aprel ayından sonra ən aşağı həddə düşüb. Pul bazasına dövrüyyədə olan nağd pul və kommersiya banklarının Mərkəzi Bankdakı ehtiyatları daxildir.

Mərkəzi banklar pul bazasını adətən iki alət vasitəsilə genişləndirə və ya məhdudlaşdırırlar: maliyyə alətləri, dövlət istiqrazlarının alınması və ya satılması və valyuta alışı, ehtiyatların artırılması və ya satışı, ehtiyatların azalması yolu ilə. Əgər Mərkəzi Bank maliyyə alətləri vasitəsilə pul bazasını genişləndirmək istəyirsə, Maliyyə Nazirliyinin ilkin bazarında əhaliyə, investitorlara satdığı istiqrazları təkrar bazarda onlardan geri almaqla pul kütləsini artırır. Valyuta alışı hesabına pul kütləsini artırmaq istədikdə, bazardan valyuta alınır, manat dövrüyyədə buraxılır. Mərkəzi Bank son illər valyuta alışı ilə pul bazasını genişləndirirdi. 2012-ci ilin yanvarından 2014-cü ilin oktyabrınadək Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 10,5 milyard dollardan 15 milyard dollara, pul bazası 8,1 milyard manatdan 11,5 milyard manata qədər genişlənməmişdi. Noyabrından hər 2 iki göstərici ixtisar olmağa başladı - son 4 ayda valyuta ehtiyatları 5,5 milyard dollar, pul bazası 11,3 milyard manatdan 8,3 milyard manata qədər azalıb. Nə qədər ki, ölkəyə böyük valyuta axını vardı, valyuta təklifi tələbi üstələyirdi, dövlət büdcəsinin, həmçinin Neft Fondunun valyuta gəlirlərini manata çevirəndə valyuta artıqlığını Mərkəzi Bank dövrüyyədə buraxdığı manat kütləsi ilə tənzimləyirdi - manatı buraxıb valyutanı yığırdı.

Təbiidir, ötən ilin 1-ci rübündə Neft Fondu vasitəsilə ölkəyə təxminən 3,9 milyard dollar, bu il isə 2,2 milyard dollar vəsait daxil olub. Neft Şirkəti də böyük ehtimalla öz azalan valyuta gəlirlərini əsasən xarici öhdəliklərinin icrasına yönəldir. Nəticədə valyuta tələbi təklifi üstələyib. Belə vəziyyətdə Mərkəzi Bank valyutanı almıdığı, əksinə, satdığı üçün manatla pul bazasını genişləndirmək əvəzinə, dövrüyyədə manat kütləsinin kəskin məhdudlaşması prosesi gedir. Bir sözlə, iqtisadi

diyyat kəskin şəkildə "manat-sızlaşır". Bu həm də onun göstəricidir ki, pul kütləsini dövrüyyədə cəlb edən əsas rezervuarlarda - dövlət büdcəsinin və Neft Fondunun büdcə xərclərində də ötən il nisbətən xeyli azalma var.

Pul defisiti iqtisadi fəallığın kəskin azalması, tələbin məhdudlaşması kimi mənfi yüklü iqtisadi perspektiv vəd edir".

Qeyd edək ki, artıq ölkədə ciddi şəkildə manat qıtlığı yaranıb. Ekspertlər isə bildirirlər ki, Dövlət Neft Fondunun xaricdə saxlanılan valyuta ehtiyatlarının ölkəyə gətirilməsi məsələsi bu səbəbdən aktualdır. Ekspertlərin sözlərinə görə, xaricdəki vəsaitlərin hamısını qısa müddətdə ölkəyə gətirmək mümkün deyil. Çünki Dövlət Neft Fondunun valyuta ehtiyatlarının 87 faizi qiymətli kağızlarda saxlanılır, digər 5 faizi qızıl da daxil olmaqla, digər sahələrə, daşınmaz əmlakın alınmasına yatırılır. Qalan hissəsi isə valyuta şəklində saxlanılır. Dövlət Neft Fondunun rəsmi hesabatında qeyd olunur ki, bu qurumun nağd likvidliyi təxminən 1 faizdir. Bu, o deməkdir ki, Dövlət Neft Fondunun nağd şəklində saxlanılan valyuta ehtiyatlarının həcmi təxminən 300 milyon dollardan artıqdır. Likvit vəsaitlərin həcmi Dövlət Neft Fondunun vəsaitlərinin üçdə biri qədərdir. Bu baxımdan banklarda

nağd şəkildə saxlanılan vəsaitlərin həcmi elə də çox deyil.

Ekspertlərə görə, Dövlət Neft Fondunun hazırkı rezervlərinin həcmi nəzərə alsaq, təxminən 9 milyarddan artıq likviddir. Bunları qısa zamanda nağd pula çevirib, ölkəyə gətirmək mümkündür. Bunlar likvit rezervlərdir ki, ehtiyac olduğu halda, Dövlət Neft Fondu tərəfindən istifadə oluna bilər. Ancaq rezervlərin əhəmiyyətli hissəsi qiymətli kağızlarda saxlanıldığı üçün onların razılaşdırılması müəyyən zaman tələb edir. Bu baxımdan bütövlükdə dövlət rezervlərinin strukturu onu göstərir ki, Azərbaycanda likvit vəsaitlərin həcmi 9 milyard, nağd vəsaitlərin həcmi təxminən 300 milyon dollardır. Digər vəsaitlər isə ABŞ fondları və digər qiymətli kağızlarda saxlanılır.

Qeyd edək ki, ölkənin valyuta ehtiyatlarının iyun ayında ölkəyə gətirilə biləcəyi bildirilir. İyundan tez valyuta ehtiyatlarımız ölkəyə gətirilə bilməz. Rəsmi məlumatlara görə, ölkənin valyuta ehtiyatlarının həcmi 53 milyard dollara yaxındır. Bunun da 14-15 milyard manatı Mərkəzi Bankın, qalanı isə Dövlət Neft Fondunun ehtiyatlarıdır. Neft Fondunda olan vəsaitlərin əhəmiyyətli hissəsi xaricdə daşınmaz saxlanılır.

□ Rəy RƏFİYEVA

## Yeni gətirilən 500 taksisi Avropa Oyunları zamanı istifadəyə verilecek

**Namiq Həsənov: "İstəyirik ki, taksi bazarı sivil qaydada tənzimlənsin..."**

**B**akıya 500 ədəd yeni "London taksi"si gətirilib. Taksilər prezidentin fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Bakı şəhərində nəqliyyat sisteminin təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlər planı"na uyğun olaraq gətirilib.

Nəqliyyat Nazirliyinin qərarına əsasən, İngiltərənin dünyaca məşhur "London taxi" şirkəti ilə müqavilə imzalanıb. Sənədə görə, şirkət yaxın illərdə Azərbaycanda taksi parkının yeniləşməsində yaxından iştirak edəcək. Hazırda isə gətirilən yeni taksilər hələ ki istifadəyə verilməyəcək.

**Nəqliyyat Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Namiq Həsənovun** sözlərinə görə, gəti-

rilen yeni taksilər ilk olaraq Avropa Oyunları zamanı rəsmi qonaqların və idmançıların istifadəsinə verilecek: "Onlar Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidmətinin xətti ilə fəaliyyət göstərəcək. Bizdə "Bakı taksi xidməti" deyilən bir qurum yaradılacaq. Bu barədə artıq qərar var. Həmin taksilər "Bakı taksi xidməti" adlı qurumun tabeliyində fəaliyyət göstərəcək. Sürücülərin işə götürülmə şərtləri haqda danış-

maq hələ ki tezdir. Şərtlər və sürücülərin müraciəti barədə həmin yeni yaradılacaq "Bakı taksi xidməti" adlı quruma müraciət etmək lazım gələcək".

**N.Həsənov məqsədlərinin qeyri-qanuni taksi fəaliyyəti ilə məşğul olanlara qarşı mübarizə aparmaq olduğunu bildirdi:** "Bizim məqsədimiz ölkədə bir taksi xidməti formalaşdırmaqdır. London taksilərinin gətirilməsi də, digər markalı avtonəqliyyatların taksi xidmətinə buraxılması da elə bu məqsədi daşıyır. Biz istəyirik ki, taksi bazarı sivil qaydada tənzimlənsin. Bizim qeyri-qanuni

fəaliyyət göstərənlərə, parking edənlərə qarşı mübarizəmizin məqsədi vətəndaşlara sivil taksi xidmətinin göstərilməsini tənzimləməkdir. Bu istiqamətdə də fəaliyyətimizi davam etdiririk. Londondan gətirilən taksilərin sayı artıqca qeyri-qanuni taksi fəaliyyəti göstərən bazardan sıxışdırılıb çıxarıldıqca yeni münasibətlər sistemində qədəm qoyacağıq".

Qeyd edək ki, bu vaxtadək gətirilən taksilər üçün Binəqədi rayonu ərazisində servis mərkəzi yaradılıb. Mərkəzdə çalışan ustalar Londondan dəvət olunub. Gələcəkdə azərbaycanlı ustaların Londonda təcrübə keçməsi də planlaşdırılır. Ümumilikdə əhaliyə keyfiyyətli taksi xidməti göstərilməsi üçün davamlı iş aparılır. Hazırda



500-dək taksi paytaxtda sərnişinlərə xidmət göstərir.

**Avtobuslarda isə mart ayının 1-dək nağd ödəniş sisteminin ləğv edilib kart sistemine keçidin olacağı deyilsə də, hələ ki bu hadisə baş verməyib. Məsələyə münasibət bildiren Həsənov bu istiqamətdə müəyyən təkmilləşdirmə işlərinin aparıldığını dedi:** "Qarşıdakı həftələrdə bu barədə geniş məlumat verə biləcəyik".

O da məlum oldu ki, "Ba-

ki-2015: Avropa Oyunları" ərəfəsində Nəqliyyat Nazirliyi gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq. Yarış obyektində və onları əhatə edən yollarda "Parking yoxdur" qaydası tətbiq olunacaq. Eyni zamanda yarış günü biletləri yoxlanılmaqla tamaşaçılar öz avtomobillərini "Park et və get" dayanacaqlarına həvalə edəcəklər. Həmçinin sərnişin avtobusları 20 saatlıq iş rejimində çalışacaq".

□ Günel MANAFLI



# MUSAVAT

Son səhifə

N 80 (6108) 16 aprel 2015



## “Evlənsən öləcəksən” dedilər...

18 yaşlı Şanna McKormik 177 kq olub. O, həyatının ilk sevgisi ilə qarşılaşanda bir gənc qızın normal çəkisindən olduqca ağır çəkiyə sahib olub. Gənc qız ailə qurmaq arzusunda olub. Lakin çəkisinin yaratdığı bəzi fəsadlar nəticəsində reanimasiyaya düşdükdən sonra həkimlər “evlənsən öləcəksən” deyə qıza xəbərdarlıq ediblər. Bu sözdən sonra xəstəxanadan çıxan qız ilk iş olaraq sevgilisi ilə nişanlandı. Lakin həkimlər “boş yerə sevinmə, sən toya kimi yaşaya bilmərsən” deyərək onun sevincini ikinci dəfə qursağında qoyublar. Bundan sonra gənc qadın gəlinlik geyinmək üçün pəhrizə başlayıb. Şəkərli içkilər, cips, qızartma, şirniyyatdan imtina edərək Şanna 100 kq çəki atıb. Xüsusi proqram sayəsində 12 ölcü birdən kiçilib.



## Ərəblərin milyon dollarlıq villaları

Varlı ərəblərin səhrada inşa etdikləri evlər görünləri heyran qoyur. Ərəbistanda səhranın ortasında salınan villalar dəbdəbəli görünüşü ilə diqqət çəkir. Dəbdəbəli həyat sürməyi sevən zəngin ərəblər səhranın ortasında özlərinə vadi yaradıblar. Kənardan sadə bir evi xatırladan bu evlərin içində nələr yoxdur... Xarici və daxili görünüşü ilə insanları çəp-çəp qoyan bu evlərdə texnologiyanın son yeniliklərindən istifadə edilib. Böyük kinoteatrı, cakkuzili hamamı və bahalı əşyaları ilə seçilən villaların qiyməti isə milyon dollarlarla ölçülür.

## Marixuana xərçəngdən qoruyur

Xarici mediada Amerika hökumətinin yaxın zamanlarda marixuananın müalicəvi xüsusiyyətini rəsmən tanıyacağı haqda məlumatlar yayılıb. Bu iddialara yol açan isə hökumətin dəstəklədiyi bir araşdırma qrupunun yayımladığı məqalədir. Məqaləyə görə, marixuana xərçəng hüceyrələrini öldürmə xüsusiyyətinə malikdir. İngiltərənin “Independent” qəzetində yer alan xəbərlərə görə, araşdırmaçılar marixuananın xərçəng hüceyrələrini kiçiltiyini, hətta yox edə bildiyini deyiblər. Eyni araşdırmada göstərilir ki, marixuana xərçəngin mü-

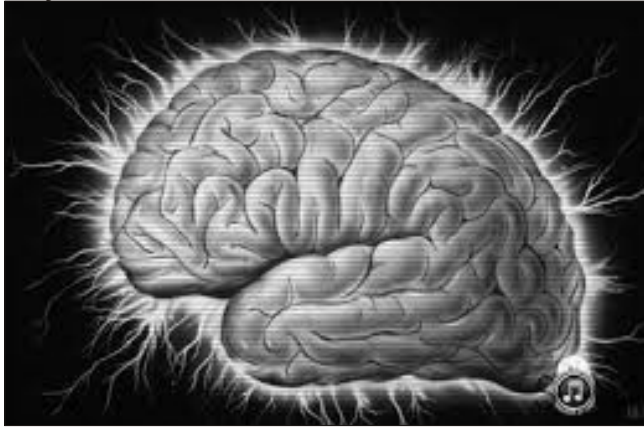


alicəsində istifadə edilən radiasiyanın qüvvətini artırır. Məsələn haqqında parlamentdə müzakirələr hələ

başlamasa da, Amerikanın bəzi ştatlarında marixuananın istifadəsinə icazə verildiği bilinir.

## Beyinə zərər verən 10 vərdiş

- 1) Səhər yeməyi yeməmək - nahar etməyən kəslər, aşağı qan şəkəri səviyyəsinə sahib olurlar.
- 2) Həddindən artıq yemə - beyin arteriyalarının sərtləşməsinə səbəb olaraq zehin gücünün azalmasına gətirib çıxarır.
- 3) Siqaret çəkmək - çoxlu beyin büzülməsinə səbəb olur və Alzheimer xəstəliyinə yol açır.
- 4) Yüksək şəkər istehlakı - çox şəkər zülalların və qidaların emilməsini dayandırır.
- 5) Hava çirklənməsi - çirklə havanın tənəffüs edilməsi, beyinə gedən oksigeni azaldır və beyinin səmərəsində düşmə yaradır.
- 6) Yuxu çatışmazlığı - yuxudan uzunmüddətli məhrumluq beyin hüceyrələrinin ölməsinə sürətləndirir.
- 7) Yatarkən başı örtmək - başı örtərək yatmaq karbon-dioksid konsentrasiyasını artırır.
- 8) Xəstəlik əsnasında beyini işlətmək - xəstə ikən çox çalışmaq və ya öyrənmək beyin effektivliyinin azalmasına yol açır.
- 9) Uyarıcı (qıcıqlandırıcı) düşüncələrdə əskiklik.
- 10) Az danışmaq - zehni söhbətlər beyinin fəaliyyətini inkişaf etdirir.



## 7 yaşında siqaret aludəçisi

İndoneziyada yaşayan bir uşaq yaşı az olmasına baxmayaraq, dostları ilə birlikdə hər gün bir paket siqaret çəkir. Məlumatlara görə, bu bölgədə azyaşlı uşaqların siqaret çəkməsinə tez-tez rast gəlinir, lakin bu qədər çox siqaret çəkməsi nadir haldır. 7 yaşlı uşaq siqareti gündəlik xərcliyi ilə ya da anasından pul oğurlayaraq alır. Adı açıqlanmayan uşağın ata-anası siqaret firmalarının reklamları çox olduğundan və bunun uşaqlara mənfi təsir etdiyindən şikayət edir. Uşağın ata-anası və müəllimləri onun siqareti atması üçün əllərindən gələni etsələr də, heç bir nəticə əldə edə bilməyiblər. Azyaşlı oğlan siqaret çəkmək üçün tez-tez tarlalara qaçır. Atasının 3 yaşından bəri siqaret çəkdiyini, siqaret almağa pul tapmadığı zaman oğurlandığını deyir. Məhz bu səbəbdən siqaret paketləri üzərindəki yazıların heç bir nəticə vermədiyini düşünür.

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU  
Baş redaktorun birinci müavini:  
Azər AYGAN

e-mail adres: [yenimusavat@mail.ru](mailto:yenimusavat@mail.ru)

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,  
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d  
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:  
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114  
SAYI: 5.300



QOÇ - Yeni əlaqələrə başlamaq, işgüzar sövdələşmələri artırmaq gələcək perspektivləriniz üçün səmərəli ola bilər. Həmkarlarınızla dil tapın, gecəni isə mütləq öz evinizdə keçirin.



BUĞA - Şəxsi işlərinizdə böyük dönüş yaranmaqdadır. Bu səbəbdən də əzmkarlığınızı artırmağa çalışmalısınız. Qohum-qonşularla münasibətləri yaxşılaşdırmağa səy göstərin. Mülayim davranın.



ƏKİZLƏR - Yeni əlaqələrə başlamağa dəyər. Əgər gələcək perspektivlərinizə yetişmək istəyirsinizsə, boş dayanmayın. Onu da unutmayın ki, nəzərdə tutduğunuz planlara mane olmaq istəyənlər çoxdur.



XƏRÇƏNG - Qarşınızda səyahətə çıxmaq üçün ideal bir təqvim durur. Gərginliyi azaltmaq istiqamətində bu, ən yaxşı vasitələrdən ola bilər. Bütün hallarda bu gün qazanmaq üçün şansınız da var.



ŞİR - Yeni əməkdaşlıq üçün uğurlu vaxtdır. Ailə-sevgi münasibətlərində də hər şey zövqünüzə uyğunluq təşkil edəcək. Günün ikinci yarısında şəxsi büdcənizin artacağı ehtimal olunur.



QIZ - Qərarlarınızda qətiyyətli olsanız, hansısa ciddi maneəyə rast gəlməyəcəksiniz. Bu gün kimisə aldatmağa çalışmayın. Günortadan sonra pul sövdələşmələrində iştirakınız uğurlu olacaq.



TƏRƏZİ - Gün ərzində qarşılaşacağınız hadisələrin aqibəti çıxardığınız qərarlardan birbaşa asılı olacaq. Qudur ki, reallığa obyektiv qiymət verməyə, hər şeyi analiz etməyə çalışın.



ƏQRƏB - Saat 14-ə qədər hisslərinizi cilləyib mübahisəli situasiya yaratmasanız, sonrakı müddəti qənaətbəxş tərzdə başa vura biləcəksiniz. Çoxdan bəri gözlədiyiniz xəbərlər eşidəcəksiniz.



OXATAN - Vaxtınızın əsas hissəsini məhəbbət amilinə həsr edin. Çünki ulduzların düzümü son vaxtlar sevdinizə qarşı soyuqluq etməyinizə bəyan edir. Bu qüsuru aradan qaldırmağa çalışın.



OĞLAQ - Əmin olun ki, bu gün ulduzlar sizi daha çox sevindirəcək. Saat 13-dən sonra bir neçə sürprizlə rastlaşacaqsınız. Qudur ki, evdə boş-boşuna oturmayın. Sevin ki, sevilərsiniz.



SUTÖKƏN - Yaxşı olar ki, əsas gücünüzü istirahətə həsr edəsiniz. Hər hansı sövdələşmə və ya riskli addımlar mövqeyinizi əks etdirməyəcək. Ən yaxşı variant ürayinizə yaxın adamlara baş çəkməkdir.



BALIQLAR - Bir qədər gərgin gün yaşamağa olacaqsınız. Bir tərəfdən maddi durumunuzda baş qaldıran problemlər, digər tərəfdən müttəfiqlərinizin başsoyuqluğu hid-dətinizi artırır.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

## Pomadanın daha bir zərəri

Dodaq boyasından çox istifadə edən qadınların dişlərində kariyesin əmələ gəlmə riski böyükdür. Rusiya mətbuatı yazır ki, bu, braziliyalı mütəxəssislərin dünyada məşhur olan 10 brendin dodaq boyasını analiz etdikdən sonra üzə çıxıb. Araşdırma göstərib ki, pomadaların tərkibindəki parafin kariyesə səbəb olur. Boyanın tərkibində onun miqdarı az olsa da, hər gün pomadadan istifadə sonda belə problemi yaradır.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ